

Bjarni Benediktsson, dagblöð 1956-1965, 4. hluti

Bjarni Benediktsson – Dagblöð

Einungis fréttir og greinar tengdar Bjarna Benediktssyni eru skannaðar og sýndar hér en dagblöð má sjá á vef Landsbókasafn Íslands – Háskólabókasafns, timarit.is

Tekið af vef Borgarskjalasafnsins

bjarnibenediktsson.is

Einkaskjalasafn nr. 360

Fjölskyldan

Askja 6-11

©Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Early Frost A Threat To Peace Area Crops

With harvest approaching fast farmers in two trouble spots in the province face a change in weather for contrasting benefits. Peace River farmers slogging through wet fields while much of their barley now to heavy lodging hope for dry, windy weather to speed harvest in order to beat the frost.

According to Gordon McNaughton, district agriculturist at Berwyn, the hot weather is necessary to clear heavy humidity. Standing hay is overmature and baled fields after cutting in early July has spoiled.

In southern areas, hot, windy weather continues to deteriorate crops. In dismally calm Calgary to Lethbridge the moisture reserve has been used up and rain is needed to fill out crops.

General showers in the areas around Edmonton, east to Vermilion, have been welcomed by farmers, especially in the Vermilion area.

Douglas, Vermilion district agriculturist, says "the heavy rain off farmers here is a relief. Dism is more evident than it was two weeks ago." In the wake of three days of heavy rainfall in the past week, most farmers were able to get silage and are estimating crop yields of 20 to 25 bushels per acre for wheat and 24 for barley.

In the Peace River area, some farmers are preparing to combine this weekend. J. M. Forsyth, district agriculturist reports that at least some farmers had moisture and if they are satisfied they were to begin harvesting today.

Noted out, however, that the exception. Most farmers won't start until next week, said. Estimated yields are 20 bushels per acre for wheat, 44 bushels for barley. Bonnyville and St. Albert districts, recent heavy rain has been a mixed blessing, according to John Milne, St. Paul district agriculturist. Heavy second growth and fresh weeds will complicate harvesting, he said. In his own district he estimates a yield of 15 bushels of wheat per acre.

WEST AREAS
In the districts west of Edmonton, around Edson, no more rain is needed and prospects are 25 per cent better than last year for a good crop according to United Grain Growers reports. Warm and showery weather there is bringing crops to maturity.

Of 30 Searle Grain Company stations reporting, all but two received some rainfall to Wednesday. A detailed tally follows:

Station	Week Ending	Apr 1 to Long	Aug 5 Time
Athabasca	7.4	19.5	2.9
Barrhead	5.7	15.1	8.3
Bonnyville	17.5	7.4	6.7
Camrose	22.5	12.5	9.4
Edmonton	21.7	12.1	7.0
Grande Prairie	23.7	13.6	9.3
High Level	1.3	8.9	5.2
Daysland	4.3	11.8	8.2
Devon	4.5	8.0	7.4
Edmonton	18.1	10.7	9.3
Edmonton	25.5	14.3	8.1
Edmonton	4.7	4.5	9.7
Edmonton	5.5	11.5	8.1
Edmonton	4.9	14.9	7.2
Edmonton	8.0	9.2	8.1
Edmonton	3.5	8.1	8.9
Edmonton	2.2	4.8	7.6
Edmonton	1.7	11.7	7.6
Edmonton	1.5	4.9	8.0
Edmonton	0.0	7.4	9.5
Edmonton	1.5	5.5	11.7
Edmonton	7.3	9.2	8.9
Edmonton	5.3	11.0	7.2
Edmonton	7.0	12.4	8.2
Edmonton	1.5	7.0	3.2
Edmonton	4.3	5.4	9.8
Edmonton	1.2	5.8	9.9
Edmonton	3.7	12.2	7.7
Edmonton	0.9	7.8	4.0

'64 Prairies Wheat Acreage Sets Record
OTTAWA (CP)—Prairie farmers have seeded a record 29,000,000 acres to wheat this year, the Dominion Bureau of Statistics estimated Friday. The previous record was 27,750,000 acres in 1940. The 1964 wheat acreage estimate, based on a June survey by DBS, compares with last year's 26,996,000 acres and is 24 per cent above the 10-year prairie average of 23,400,000. DBS has not yet reported on yield prospects. Its first published production estimate will be Sept. 4 on the basis of an Aug. 15 survey. The all-Canada wheat acreage this year is estimated at a record 29,685,000 acres, eight per cent more than last year. The previous record was 28,726,200 acres in 1940.

U.K. Launches Big Tanker
BELFAST, Northern Ireland (Reuters)—The biggest tanker ever built in Britain, the 90,000-ton Texaco Maracaiba, has been launched. The ship cost about \$10,500,000.

FARM COMMENTATOR for CANADIAN BROADCASTING CORPORATION
Winnipeg
Required to gather and co-ordinate material obtained through reports, interviews, and talks, for planning and origination of farm broadcasts (Radio and TV). Qualifications should include a degree in agriculture, or equivalent in agricultural journalism. Practical experience in communications, public relations and associated areas preferred. Please reply immediately in writing, stating qualifications, experience, and salary desired to the: Personnel Office, P.O. Box 160, Winnipeg, Man.

FALSE TEETH HURT... SLIP
this amazing soft cushion placed here HELPS GIVE YOU A TIGHT FIT FOR REAL COMFORT! or your money refunded
EZO DENTAL CUSHIONS At All Drug Counters

STORE HOURS TUESDAY: 9:30 A.M. TO 6:00 P.M.
DIAL: DOWNTOWN 424-0151 — WESTMOUNT 455-3131

Woodward's EDMONTON'S FRIENDLIEST Food Floors Downtown and Westmount

MONDAY and TUESDAY SPECIALS

Steaks 47¢
Pork and Veal, Shoulder, lb.

SWIFT'S **Sandwich Spreads** 2 FOR 49¢
Liver, Liver and Bacon, 8 oz.

CLEAN PACK **Cut Green Beans** 4 FOR 49¢
15 oz. tin

SOLO **Margarine** 5 FOR 1.00
White or Colored 1 lb. pkg.

WOODWARD'S **Economy Size Prunes** 2 FOR 49¢
1 lb. pkg.

CALIFORNIA SUNKIST 180 **Oranges** 3 DOZ 1.00
Thin skinned, packed with sweet juice

NEW ZEALAND **Apples** 89¢
Granny Smith, Bright green skin, per doz.

WE RESERVE THE RIGHT TO LIMIT QUANTITIES
Personal Shopping Only — Monday and Tuesday, August 10 and 11

Woodward's WESTMOUNT 9th BIRTHDAY SALE! Coming Soon Don't Miss It

Iceland's Prime Minister Man Of Many Interests

BY ALEX HARDY
Of The Journal
Dr. Bjarni Benediktsson, ex-law teacher and current Prime Minister of Iceland, is a man of many interests. He was equally at home with this reporter Friday discussing NATO or Iceland's unique committee to find new words. Dr. Benediktsson was interviewed Friday, shortly after arriving from Gimli, Man. At Gimli, he took part in the town's 75th anniversary celebrations of Icelandic Day. The prime minister, accompanied to Edmonton by his wife and son Bjorne, left early Saturday for Markerville. The community, 12 miles west of Penhold, was settled by Icelanders near the turn of the century and is known as the burial place of poet Stephan G. Stephansson. WROTE IN ALBERTA

Although born in Iceland, Stephansson did his writing in Markerville. His work is well known in Iceland. He wrote in Icelandic.

Dr. Benediktsson, who went to Markerville to visit the poet's monument, calls Stephansson "one of the outstanding men in Icelandic literature."

"We consider him one of the best poets in our history. It is wonderful that a man who lived in another country has done so much for our literature. His command of the Icelandic language is outstanding."

Since he took office last November, the prime minister has met a task totally different from any facing Canada — how to deal with a manpower shortage.

The labor shortage still exists, says Dr. Benediktsson. "Therefore, it is difficult to keep wages on an agreed basis. This tends to work towards inflation, which has been a major problem."

Higher wage demands has led to strikes, common occurrences on the island of 190,000 inhabitants.

"Two months ago we made an agreement with major labor unions that there will be no strikes for one year," Dr. Benediktsson says. He adds the labor situation is most acute during the spring and summer fishing seasons.

Iceland's economy is based on its fisheries and fish-processing industry, with fish and fish products making up about 97 per cent of its exports. Industrial products are almost solely for home consumption.

"We are having good times for the time being," Dr. Benediktsson says, "because our catches and prices of fish have been good."
He noted Canada is not a buyer of fish from Iceland. "We are competing with Canada for the American fish market. The U.S. is our best

customer for frozen products." Speaking of NATO, of which Iceland and Canada are both members, the prime minister says "all of the smaller powers look up to Canada." He considers the alliance "a bulwark of peace, most necessary in our world." Dr. Benediktsson feels confident the Icelandic-British dispute over the 12-mile territorial fishing limit Iceland set down in 1958 "is all over." Britain determined to call a showdown over the arbitrary action, and a three-year agreement was reached in 1961 permitting British trawlers to fish within the boundary in certain areas. "The agreement ended last

March, and the British have now agreed to the 12-mile limit," Dr. Benediktsson says. "It was a rather bad dispute, but it's all over now. Prince Phillip visited Iceland one month ago, and got a tremendously enthusiastic reception." NEW WORDS The Prime Minister says much has been accomplished by Iceland's Committee To Find New Words (Nurtinefnd in the native language). The Icelandic Government established the commission almost 30 years ago for maintaining the purity of the language and devising and constructing new words to describe modern inventions and terms in industry and commerce. The commission is a small

group, varying from three to five members. It is based at Reykjavik, the capital.

One or two members are linguists, the others from branches of science.

"In modern science it is impossible to translate all words," says Dr. Benediktsson, "but we try to translate all words used in daily work." Examples are telephone, which the commission translated as simi, and television, translated as sjonvarp.

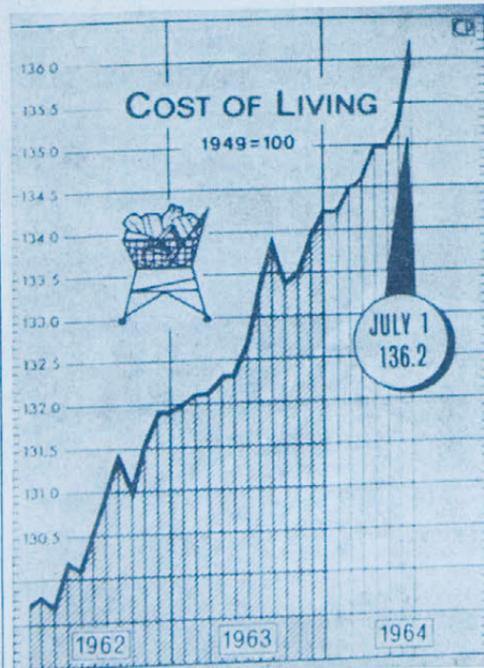
LAW GRADUATE
Dr. Benediktsson was born in Reykjavik in 1908. He graduated in law from the University of Iceland, then became a professor of the university's law faculty from 1932-40.

Higher Food Prices Boost Living Index To New High

OTTAWA (CP)—Living costs in Canada rose to record levels in June mainly as a result of a sharp increase in food prices, the bureau of statistics said Friday.

The consumer price index, based on 1949 prices equalling 100, increased by nine-tenths of a point to 136.2 at July 1 from 135.3 a month earlier.

This means the index has risen two points since Jan. 1 when it stood at 134.2. It also is up by 2.7 points from the July 1, 1963, index of 133.5.

While living costs moved ahead in June, industrial wages and salaries also were on the increase. The index of average industrial wages and salaries at June 1—latest date available — was 202.0, compared with 201.0 a month earlier and 194.4 a year earlier.

The wage index also is based on 1949 levels equalling 100. It is computed on the total wages paid by firms employing more than 15 persons in a wide range of industries.

SOME UNCHANGED
Besides the food index, increases also were recorded at July 1 for the housing and recreation and reading indexes. The transportation index declined slightly and other indexes were unchanged.

The food index advanced 2.9 points to a record 135.4 at July 1 from 132.5 a month earlier due to higher prices for most fresh vegetables, some fresh and canned fruits, beef, pork, lamb, chicken, eggs, bread and other cereal products. Lower prices were recorded for sugar, jam, lettuce and cabbage.

The housing index rose three-tenths of a point to 138.7 from 138.4 at June 1. The shelter component was slightly higher as a result of increased rent and home ownership prices. The household operation component was unchanged.

UNIVERSITY EXTENSION ANNOUNCES Human Relations Training at the GROUP PROCESS INSTITUTE
Bonfif September 20-30
— An opportunity to study individual and group behavior
— For managers, group workers, psychologists, educators, community leaders
— To improve interpersonal communication, and to promote creative self-expression
— To facilitate productive group activity
— To improve group problem solving and decision making
Course Director: Dr. Robert Tannenbaum, Department of Business Administration, University of California, Los Angeles; professor of personnel management and industrial relations; Dean of Western Training Laboratory. FEE: \$15.00
Further information: Department of Extension, University of Alberta, Edmonton. Phone 439-8721, Extension 298.

ST önskar alla sina läsare ett Gott Nytt År!

Telenytt
Ring 157620

SUNDSVALLS TIDNING

Nr 355 Uppl. AB

Tisdagen den 31 December 1963

Pris 40 öre • Tel. 155680

ÅTTA OFFER FÖR OLYCKAN I KATTEGATT

Hoppet ute för saknade spaningarna avbrutna

Sjuttiotvå man räddade

FARTYGSOLYCKAN i Kattegatt natten till måndagen krävde åtta franska sjömäns liv. Sex av besättningen på Capitaine Lous Malbert av Rouen på 5.620 dw-ton har påträffats drunknade och har förts till Varberg. Två man saknas alltjämt, men allt hopp är ute att man skall finna någon av dem vid liv. Spaningarna avbröts successivt under måndagen. Då hade 19 man av besättningen på 27 man räddats. Fem man hade tagits ombord av köpenhamnstankern Rosborg på 19.517 dw-ton som i tät tjoeka rammade fransmannen cirka 15 sjömil sydväst om Varberg. En rysk trälare har tagit ombord nio man, medan karlstadsfartyget Gaperen räddade fem man från en upp- och nedvänd livbåt.

Göteborg (TT)

Rosborg har gått mot Frederikshavn medan Gaperen anlöpt Hälsingborg och den ryska trälaren är på väg till Köpenhamn med sina räddade.

Trots att fransmannen var utrustad med Deca navigatör missade han Lilla Middelgrund och sjöng på en position nordost om detta. Då hade emellertid alla räddningsfartyg dirigerats mot grundet. Karlstadsbåten Gaperen kom norrifrån och råkade befinna sig så nära den plats där fransmannen

sjönk att man fick syn på livbåten, där fem man klamrade sig fast. En hade strax dessförinnan försvunnit i djupet.

Köpenhamnstankern Rosborg fick fören skadad men var inte i allvarlig fara. Någon risk för dess 45 man starka besättning var det inte. Två livbåtar sattes emellertid

Forts. på sida 22, sp 7

Statsministrarna nyårshälsar

Statsminister
Jens Otto Krag

Statsminister
Tage Erlander

Statsminister
B. Benediktsson

Statsminister
Reino Lehto

HUR SER en statsminister på det gångna året och vilka förhoppningar ställer han på det år, som nu stundar. På inbjudan av Sundsvalls Tidning har statsministrarna Tage Erlander, Reino Lehto, Finland, Jens Otto Krag, Danmark och Bjarni Benediktsson, Island välvilligt svarat på de två

frågorna i en nyårshälsning till Sundsvalls Tidnings läsare. Aven norske statsministern Einar Gerhardsen hade inbjudits att göra ett uttalande men ansåg sig av principiella skäl inte kunna medverka. De övriga nordiska statsministrarnas uttalanden och nyårshälsningar återfinns på sid. 12

SF-skrivelse överklagar 491-beslutet

SF överlämnade på måndagen en besvärsskrivelse till ecklesiastikdepartementet med anledning av förbudet mot filmen 491.

Besvärsskrivelsen som på eftermiddagen lämnades in till ecklesiastikdepartementet har följande lydelse:

Till konungen. Härmed få vi i underdånighet anföra besvär över Statens biografbyrås beslut av den 18 december 1963 att för offentlig förevisning förbjuda filmen "491". Vi hemställa att Eders Kungl. Maj:t måtte, med upphävande av nämnda förbud, godkänna filmen för offentlig förevisning. Underdånigst AB Svensk Filmindustri/Kenne Fant.

□ Räddade undan döden. Här ses några av besättningsmännen på det franska fartyget Capitaine Louis Malbert föras i land efter en dramatisk räddning. Några av kamraterna hade inte undkommit äventyret med livet i behåll.

Chrusjtjovs nyårsönskan Fortsatt nedrustning

SOVJETUNIONEN studerar just nu möjligheterna till vissa nedskärningar inom de militära styrkorna, förklarade den ryske regeringschefen Nikita Chrusjtjov på måndagen i en intervju för en amerikansk nyhetsbyrå och som återgavs av Tass. Chrusjtjov framhöll att om den fredliga samexistensen avbröts skulle de två politiska systemen drabbas av en "militär chock". — Naturligtvis är vi i Sovjetunionen övertygade om att mänskligheten i så fall ändå skulle överleva och att vårt system — socialismen — skall bestå vad som än händer, sade han. Men vi vill inte bygga framtiden på ruinerna efter den mänskliga civilisationen och på bekostnad av miljontals människoliv.

Den ryske regeringschefen påminde om att det under den senaste tiden visats att det är möjligt att förbättra det internationella läget och tillade: "Varför inte fortsätta på den inslagna vägen till framgång? Jag är optimistisk av naturen".

Chrusjtjov förklarade att det ryska folket går in på det nya året med "stora planer på ett fredligt uppbyggande".

— Vi tror att inte heller det amerikanska folket vill ha krig, sade han.

— Se sid. 3 —

Medelpad minskade Sundsvall nu 30.406

EN MINSKNING är den genomgående tendensen i årets folkmängdsuppgifter. Sundsvall ökade visserligen sitt invånarantal och har för första gången gått över 30.000, närmare bestämt 30.406, men i övrigt kan inte många ökningar noteras. Sundsvalls Gustav Adolfsförsamlingen minskade med 137 personer från 25.164 till 25.027, men då Skönsmon samtidigt ökade med 692 personer till 5.379 kunde den ovan nämnda gemensamma ökningen noteras.

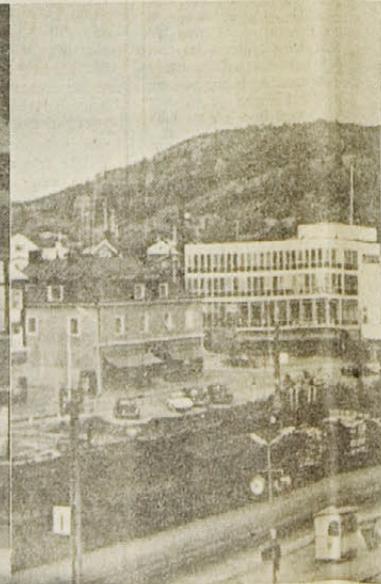
Forts. på sida 22, sp. 7

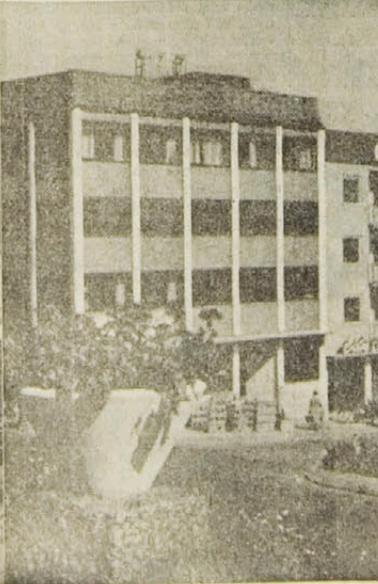
Sundsvall
30.406 ± 555

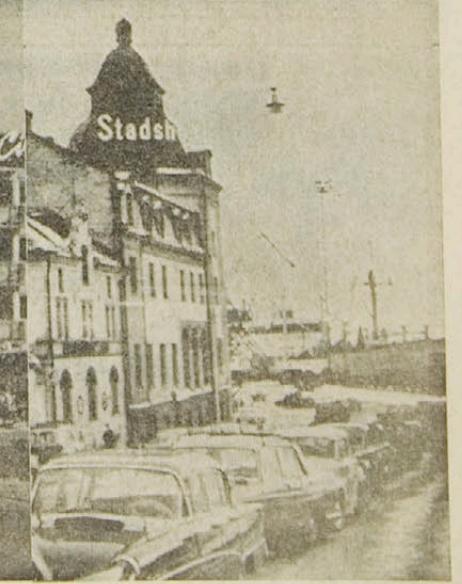
Härnösand
16.980 - 263

Kramfors
12.195 - 139

Sollefteå
10.007 - 149

Örnsköldsvik
8.698 ± 494

FULL SYSSELSÄTTNING, FOLKPENSION PÅ STATSMINISTRARNAS ÖNSKELSITA

DEN CENTRALA FRAGAN under nästa år blir att vidmakthålla full sysselsättning och förena denna med ett i huvudsak fast penningvärde, framhåller statsminister Tage Erlander i sitt nyårsuttalande för Sundsvalls Tidning. De ekonomiska problemställningarna står i förgrunden i vårt östra broderland, säger statsminister Reino Lehto. Regeringen sköter de ärenden, som är aktuella och hoppas att så snart sinna svalnat kunna bereda plats för ett parlamentariskt alternativ. 1963 kan betecknas som ett gott år inrikespolitiskt för Danmark, framhåller statsminister J. O. Krag, som skisserar programmet för nästa år: fullständig folkpension för alla, utbyggnad av trafiksystemet inbegripet en Storabältsbro m. m. Islands statsminister Bjarni Benediktsson slutligen erinrar om att de nuvarande regeringspartierna vann en stor valseger i år. Samarbetet mellan de två partierna tog sikte på bl. a. folkförsäkring efter nordiskt mönster.

TAGE ERLANDER, SVERIGE.

Under det gångna året har vi i Sverige, delvis på grund av sysselsättningsfrämjande åtgärder som vidtog under vintern 1962/63 haft en hög och jämn sysselsättning. Det fasta penningvärdet har i huvudsak kunnat bevaras. När efterfrågan på arbetskraft inom byggnadssektorn i somras ledde till oroad högtåg vi oss tvingade att ingripa för att icke i onödan äventyra vår valuta.

Det politiska arbetet har kunnat bedrivas i lugn och jämn takt. Berättande riksdagsarbetet skulle jag särskilt vilja framhålla den proposition om riktlinjer för fortsatt utbyggnad av universitets- och högskoleväsendet som antogs av riksdagen i höstas. Det var en proposition av genomgående betydelse — konturerna dras upp i den organisation av den högre undervisningen som den väntade enorma expansionen av antalet studerande för med sig.

När man ser tillbaka på vad som skett i Sverige under det gångna året kan överste Wennerströms förträderi givetvis ej utelämnas. Vi svenskar som i hög grad byggt vårt samhälle på principerna om samhällsmedlemmarnas samverkan och lojalitet kände kanske en särskilt stark avsky inför det sätt på vilket Wennerström brutit sig ut ur samhällsgemenskapen.

Den centrala frågan under nästa år blir givetvis som nu att vidmakthålla full sysselsättning och förena denna med ett i huvudsak fast penningvärde. I vår strävan härför kommer vi att använda oss av samma instrument som tidigare. Under 1964 hoppas vi också kunna ytterligare förbättra vårt välfärdssamhälle och därmed öka individens frihet och trygghet. Vi räknar särskilt med att kunna vidtaga Åtgärder som gör högre studier möjliga för envar.

Alla vet att nästa år är ett valår och det är en omsändighet som givetvis kommer att färga det politiska livet.

Det gångna året har i vad gäller det utrikespolitiska området kännetecknats av en avspänning mellan maktblocken. Ett konkret uttryck härför var ju provstoppsavtalet som undertecknades i juni i Moskva. President Kennedy var en av dem som mest arbetade för detta avtal, och vi beklagar djupt hans tragiska bortgång.

Ur såväl ekonomisk som politisk synpunkt var givetvis Brysselöverhandlingarnas sammanbrott i januari av största betydelse. Härigenom ställde Sverige och de övriga EFTA-länderna inför perspektivet av en uppdelning av Europa i två handelspolitiska block.

Svenska regeringen kommer under 1964 att fortsätta sin strävan att verka för fortsatt avspänning, främst inom Förenade Nationernas ram. Samtidigt härmed vill vi på allt sätt söka främja en den fria handeln främjande lösning på de europeiska problemen. Vi hoppas här att de tullpolitiska förhandlingarna

REINO LEHTO, HELSINGFORS.

De på skuggor och ljusa dagar har vaxelvis belyst den internationella scenen under det gångna året. Vi blickar i dag tillbaka på en period av minskad spänning mellan stormakterna, men vår blick skymtar ännu av sorgen över president John F. Kennedys plötsliga och uppsakande bortgång. Vi minns inte enbart hans samarbete med regeringschef N. S. Chrusjtjov såsom löftesrikt och nu brutet i förtid, vi inser också hans betydelse som en symbol för en yngre, fördomsfriare politisk generation.

Denna amerikanska tragedi ligger dock inte helt sin prägel över året 1963. Den världsomfattande sorgen som till spontant uttryck vid budskapet om skotten i Dallas är i sig själv ett lovande tecken på att en ny insikt om den fredliga samlevnadens nödvändighet håller på att erövra såväl statsledarnas som de enskilda medborgarnas sinnen.

Av ännu större symbolisk betydelse är avtalet på partiellt förbud mot kärnvapenprov. Överenskomelsen i Moskva är en av de positiva internationella händelser på många år. För det första är det ett resultat av målmädat, tålmodigt och långvarigt arbete vid förhandlingsborden. För det andra har överenskomsten konkret betydelse efter om spridningen av radioaktivt söll nu förhindras och för det tredje visar traktatet vägen för nya förhandlingsmål och nytt hopp.

De inrikespolitiska problemen i Finland är naturligtvis små i jämförelse med mänsklighetens stora frågor. Men vi är glada över att Finlands relationer till alla länder och speciellt till grannländerna har förbättrats. Denna regeringen lika väl som sin föregångare kan därför mestadels ägna sina krafter åt de ekonomiska problemställningar som pekar på daglig uppmärksamhet. Efter sin förmåga sköter denna regering alla de ärenden, som är aktuella i den närmaste framtiden och hoppas ut så snart sinna svalnat kunna bereda plats för ett parlamentariskt alternativ.

De nordiska länderna har under det gångna året med gott resultat fullföljt ytterligare en period av fruktbart samarbete. Inte minst med detta samarbete har Sverige, Norge, Danmark och Finland kunnat ge ett värdefullt bidrag till att förstärka freden och lugnet i Nord-europa och världen. Jag ber att genom Sundsvalls Tidning få rikta en varm hälsning från hela Finlands folk till de nordiska broderlanderna och uttrycka en förhoppning om ett ljus och framgångsrikt nytt år.

I Genève under våren 1964 skall ge goda resultat.

I mån av förmåga kommer vi att liksom tidigare söka främja de unga afrikanska och asiatiska nationernas strävan att uppnå en kulturell och ekonomisk nivå jämförbar med den vi åtnjuter. Vi ser här i en av de viktigaste arbetsuppgifterna för det kommande året, så mycket mer som vi kan konstatera att vi i detta arbete åtnjuter svenska folkets helhjärtade stöd.

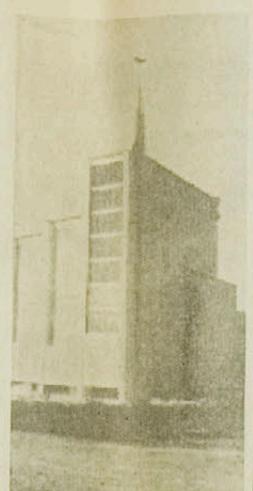
J. O. KRAG, DANMARK.

Året 1963 vill bli husket för det smertelige tab, verden led ved Jonn F. Kennedys tragiske død. Præsident Kennedy stod som den vestlige verdens politiske leder ved sin død midt i en gerning, der var knyttet de største forventninger til.

Der er grund til at tro på, at præsident Lyndon B. Johnson vil videreføre præsident Kennedys politik, som han så positivt har sluttet sig til. Vi må håbe, at bestræbelserne for international afspænding må blive fortsat, opmuntret af det konkrete og meget gladelige resultat, som aftalen om standstill af visse kernevåbenforsøg jo er, sine begrænsninger til trods.

På det markedspolitiske område var 1963 en skuffelse også for Danmark. Sammenbruddet af forhandlingerne om Englands — og dermed Danmarks og Norges — optagelse i Fællesmarkedet har bragt dansk udenrigshandel i en usikker situation, der kan blive alvorlig for dansk landbrug. At håbe på afklaring af disse problemer i løbet af 1964 vil formentlig være realistisk.

Indenrigspolitik kan 1963 betegnes et rodt år for Danmark. Der opnåedes en tillægsretlig økonomisk sanering, der har medført positive resultater i form af stærkt forbedret valutabalans og diskontonedsættelse. Der er på denne baggrund, den danske regering i 1964 påbegynder løsningen af en række store problemer: Indførelse af en tillægsretlig ordning, gennemførelse af fuld folkepension til alle, udbygning af trafiksystemet, herunder opførelsen af en Storebæltsbro, samt forbedring af de økonomiske vilkår for unge under uddannelse. Også Øresundsbroen vil fra dansk side snart ønske en positiv afgørelse om.

BJARNI BENEDIKTSSON, REYKJAVIK.

Det islandska samhället är betydligt mindre än de övriga nordiska brodrarfolken och har det ännu icke nått samma utvecklingsstadium på alla områden, t. ex. vad angår den tekniska utvecklingen. Här har på några få årtionden det samma skett som under många århundraden hos våra skandinaviska brodrarfolk. Detta medför bl. a. mindre stabilitet i politiken och ekonomin på Island än de övriga nordiska länderna.

Desto märkligare är det, att i år vann de nuvarande regeringspartierna Självständighetspartiet och Socialdemokraterna en storslagen valseger efter 4 års regeringsarbete. Detta samarbete tog å ena sidan sikte på ökad handelsfrihet men å den andra på ökad samhälsligt folkförsäkring efter nordiskt mönster. Denna valseger bidrar till större politisk säkerhet, men däremot måste stora löneförhöjningar och strejker, särskilt under senare delen av året, komma att skapa osäkerhet och svårigheter.

Detta är en växtväg som man får hoppas icke förmåskar framtidsmöjligheterna, vilka icke minst består i en allsidig bearbetning av landets tillgångar, särskilt de varma källorna och vattenkraften för stordindustri, i långt högre grad än tidigare.

På det utrikespolitiska området glädjas islänningarna naturligtvis över det faktum, att spänningen mellan demokratierna och länderna bakom järnridån minskat. Ingenstaka händelse, varken inom landet eller utomlands, har berört människor så starkt som mordet på USA:s president Kennedy. Människors reaktion i hela världen bevisade, att de lever i verklighet och eget medvetande i "en värld". Den stora uppgift vi har framför

ST frågar — fem utvalda svarar NÄR HÄNDE DET HÄR?

Att ett år går fort konstaterar vi nog litet till mans när vi åter står inför ett nytt år. Det som hänt under det gamla året har redan blivit historia och vi är redo att uppleva nya händelser — både glädjande och kanske tråkiga.

Det år som gått har varit fyllt av en rad uppseendeväckande händelser i såväl in- som utlandet. ST har testat fem Sundsvalls-bors minne och bett dem gissa i vilken månad lika många händelser utspelade sig under 1963. Av svaren att döma går ett år tydligen så fort att vi till och med har lätt att glomma de stora världshändelserna... även ST-läsaren kan roa sig med att prova minnesförmågan — men utan att titta i svaren först!

Vi frågade:

- 1) När kom meddelandet att överste Stig Wennerström anhölls som misstänkt för spioneri?
- 2) När avled påven Johannes XXIII?
- 3) När invigdes sporthallen i Sundsvall?
- 4) När inträffade raset i Lengegruvan?
- 5) När ingicks provstoppsavtalet i Moskva?

ÖVERKONTROLLÖR JOHN EDIN:

1. Juli.
2. Det måste ha varit alldeles i början av juni. Jag var nämligen i Italien i maj och då var påven svårt sjuk.
3. Det var i vintras, mars eller februari.
4. Oktober.
5. Augusti.

EXPEDITÖR BERIT GABRIELSSON:

1. Juli.
2. Alldeles i början av juni.
3. Det var lördagen den 16 i aningen februari eller mars. Jag var bortbjuden den dagen och minns datum men inte månad.
4. I slutet av oktober — omkring den 25 tror jag.
5. Jag gissar på någon av somrarmånaderna — juli?

DISPONENT S.-E. LINDBERG:

1. Juni.
2. Måste ha varit tidigt på året — januari eller februari.
3. Det fanns i alla fall så då jag gissar mars.
4. Oktober.
5. Det var väl tidigt i år — jag tippar april.

BANKDIREKTÖR C.-E. AHMAN:

1. Det var någon gång under sommaren, juli skulle jag tro.
2. September.
3. Mars.
4. Oktober.
5. April.

FRU INGA-BRITT NILSSON:

1. Augusti.
2. Det var i somras någon gång — september?
3. Februari.
4. Oktober.
5. Det var länge sedan — maj tror jag.

AVTALSFÖRHANDLINGARNA mellan Apotekarsocieten och Sveriges Farmaceutförbund fortsattes på måndagen inför medlingskommisionen Gullberg-Jacobson-Nordfors. Förhandlingarna upptas igen måndagen den 20 januari.

UTFÖRSELAVGIFTEN för kalvkött och levande kalv slopas den 2 januari, meddelar jordbruksnämnden. Samma dag höjs införelselagerna för kalvkött, fläsk, charkuterivaror, inälvor och konserver.

FLERA RANOVERFALL har anmälts till stockholmskriminalen under veckohelgen.

oss är att dra riktiga slutledningar av detta faktum. Detta låter sig endast göra genom ökat samarbete. Vad angår detta samarbete förstärkande hos stormakterna har de nordiska nationerna litet att säga till om, men de kan visa sin förståelse för tidens krav genom ständigt ökad enighet och samarbete sinsemellan.

TILL SIST de rätta svaren:

1. Tisdagen den 25 juni

2. Måndagen den 3 juni, som var amandag pingst.

3. Lördagen den 16 februari.

4. Raset inträffade torsdagen den 24 oktober. Den 1 november räddades tre inestängda och den 7 ytterligare elva.

5. Avtalet ingicks torsdagen den 25 juli och undertecknades måndagen den 5 augusti.

JESUS, DET NAMN SOM NÄMNTS AV ÄNGELN

JESUS DET . . . Bild 1. Den gode herden, statyett fr. 200-300-talen. 2. Holländaren Pieter Aertz Herdarnas tillbedjan. 3. Naiv gammalkristlig framställning av samma ämne på en sarkofag.

SI, Jesus är ett tröstrikt namn Och i all nöd vår säkra hamm. Igenom Jesus få vi nåd Och finna på det bästa våd.

Guds ende Son, o Jesu huld, Förlåt oss all vår synd och skuld. Vår nöd Du ser och hjälpa kan, Du som är både Gud och man.

Av Dig är all rättfärdighet, Av Dig är all frid och salighet. Ho sätter till ditt namn sin tröst, Han varder av allt ont förlöst.

Dig vare pris för livets ord, För dopets bad och nådens bord. Din frid oss här i tiden giv Och efter döden evigt liv. Sv. psalmboken 66.

NYÅRS DAGEN

Luk. 2:21

Åven om de två tilldragelserna från Jesu första levnadsvecka understryker hans judiska samhörighet pekar båda bort från det nationella mot det universella.

Herdarna (på marken) var judarnas sista sociala påminnelse om deras bedärförda. Efter deras erövring av det förlövade landet hade befolkningen nödvändigtgjort en omläggning av lantbruket från ambulans till stationärt — och det hade blivit ett ytligt tecken på en respekt för yrket. Men respekten gånge just boplinga andra bestöder än de grottor de delade med fåren.

omfattade inte "jordens folk", som herdarna föraktfullt kallades.

Det hade gått precis tusen år sedan den vackra bondesonen David gick och vaktade sin fars får utanför Betlehem, bokstavligen med markskalkstaven i ränslan som ett ouppmanligt exempel för senare tiders herdagossar. Men de herdar, som nu hade samma syssla på samma betesmarker som David den gången, hade för länge sedan stunkit ner till något speciellt judiskt fenomen. Man räknar med att 12-13 proc. av jordens befolkning i dag "r omskaras". Att sedan emellertid är utgången på jorden framgår av att det är den största delen av den omvända tradition.

De blygsamma yttre förhållandena vid Jesu födelse belyses därför särskilt levande genom att det blev några av dessa förnatta (de fick bl. a. inte vittna i rättsaker) som nu kom som de första för att ge den nyfödda sin hyllning. Det är betecknande för Jesus att han längre fram vände upp och ner på de förhållande sociala förhållningarna som till just användna herdegastalten som huvudperson i några av sina mest allmänfattliga liknelser. Omskärelsen som ägde rum åtta dagar senare var — och är — inte något speciellt judiskt fenomen. Man räknar med att 12-13 proc. av jordens befolkning i dag "r omskaras". Att sedan emellertid är utgången på jorden framgår av att det är den största delen av den omvända tradition.

Sedan Abrahams tid hade omskärelsen varit det yttre tecknet på den andliga pakten Gud Jahve hade slutit med sitt utvalda folk. Faren att endast nöja sig med det yttre tecknet såg allaredan profeten Jeremias, då han framhöll att det var hjärtana som skulle omskäras. Det samma underströk aposteln Paulus när han med tanke på sina nyomvända hednaskristna ute i världen inpräntade sinna hemmavarande judekristna vänner att omskärelsen var en inläggning av dess fysiska genomförande. Därför pekar barmästaren om Jesu födelse på den omvända tradition.

Inga fler fall på barnhemmet

Stockholm (TT) Professor P. Karlberg vid Göteborgs barnsjukhus har nu underriktat medicinalstyrelsen om de in-träffade dödsfallen bland spädbarn från Myrornas spädbarnshem i Göteborg. Av de sju spädbarn som på barnhemmet som vårdats på barnsjukhuset för en sällsynt lungsjukdom har fyra avlidit.

Mikroorganismundersökning på spädbarnshemmet har påbörjats, meddelar prof. Karlberg. Samtliga barn som nu vistas på barnhemmet visar kliniskt inga sjukdomstecken på en interstitiell pneumoni, Cuniculinfektion) men de kommer dock sam-tliga att genomgå med blodprov, odling och lungröntgen. Även personalen kommer att undersökas på inter-

Högre ränta på sparslant

Räntan på pengar, som är insatta på kapitalräkning med 12 månaders uppsägning höjs vid årsskiftet till 4,75 procent att tidigare ha varit 4,5, meddelar svenska bankföreningens pressavdelning.

Gävle-Dala centralkassa för jordbrukskredit beslutade på måndagen att fr.o.m. 1 januari höja räntan på 12 månaders kapitalräkning med 14 procent till 4,75 procent. (TT)

stittiel pneumoni på Myrornas spädbarnshem att tas upp för ny genomgång och försök att spåra eventuellt infektiöst samband skall göras.

Prof. Karlberg påpekar att Myrornas spädbarnshem generellt sett är en välskött institution.

Nyhetskrönika för sjömännen är uppskattad

Stockholm (TT) Den nyhetskrönika (Sax-Presset) som tidningarnas telegrambyrå varje dygn sänder med televerkets bistånd till svenska fartyg jorden runt utvidgas på nyåret från 250 till 400 ord per dag. Bakom denna nyhetstjänst står handelsflottans välfärdsråd, som tagit initiativet till utvidgningen.

Sax-Presset eller Fartygspresset ("Sax") har inget med klippning att göra utan är helt enkelt anropssignalen) har nu i 45 år bidragit till att informera svenska sjömän om världshändelser och framför allt om nyheter hemifrån.

TT sammanställer dagligen en krönika ur sitt nyhetsmaterial som sedan tas om hand av televerket för utsändning via Göteborgs radio till svenska fartyg. Även norr-männen har visat sig intresserade av dessa nyheter och nyligen fått tillstånd att ta emot dem på sina fartyg.

Ursprungligen startades Sax-Presset som en nyhetsservice under första världskriget för sjöfolk som gick utanför spår.

Sjömännen har visat stort intresse för dessa nyheter i koncentrerad form. Ett samstämtigt önskemål under många år har varit att få Sax-Presset utökat.

DEN AVGAENDE svenska ambassadören i Moskva, Bert Sjölin, gjorde på måndagen en avskedsturné hos ordföranden i högsta Sovjets nationalitetsråd, Jan Pelva. (TT-AFF)

Torsdag 14. november 1963

Ikke ved magt og ikke ved styrke, men ved min And, siger Hærskarers Herre

Hvorfor tier kirkelige og folkelige bevægelser

Radioen søger et svar med tre udsendelser

I december vil Radioen bringe tre udsendelser, hvis idé og emne tyder på noget at være gode forventninger til. Ophavsmanden er radioreporteren Poul Iversen, der har sat sig for at søge belyst, hvorfor de folkelige og kristelige bevægelser her i landet er påfaldende tavse i disse år - i særdeleshed når det har drejet sig om at give et besyv med i den offentlige debat. I den såkaldte kulturdebat, der er gået livligt på i sommerens løb og dette efterår med megen tale om en lille selvstændigt kulturelle contra hjemmene og folket som mere kompetente til at forvalte en kulturproces, har man fået betydeligt flere replikker fra den angrebne elite end fra et eksempel de folkelige bevægelsers talsmænd.

Isolation

Overvejelser i disse henseender har fået Poul Iversen til - uden at de tre udsendelser endnu har fået nogen samlet titel - at dele sit stof op i tre variationer over et tema. Først en rundgang og forespørgsmål hos den grundtvigske og det grundtvigsk inspirerede i højskole-, folke- og foreningsliv. Dernæst hos vækkelsesbevægelserne, koncentreret i Indre Mission. Og endelig hos sekterne.

Det er meget spændende områder at være i gang med, siger radiomedarbejderne. - Noget centydigt svar eller begrundelse af tavsheden på disse for-

ter, kan næppe gives. Men personligt fornemmer man en forskel på grundtvigske kredse, hvor denne bevægelses tanker i dag ligesom er blevet meget overladt til den enkelte og ligefrem isoleret i familier og enkelte områder, hvilket træder frem på Fyn og på Mors.

Hos Indre Mission fornemmer man mere organisation og effektivitet. Der er fornemmelse af ændret status og det nødvendige i en revision. Måske er det derfor man også tier her - ud fra det fornuftige i tavshed mens en oprustning står på.

Kristendommens fjender

De sektariske bevægelser breder sig og tier mindre end de nævnte bevægelser. Tildels - måske - på baggrund af tavsheden hos de andre. Og hvis det enkelte menneske i dag søger og længes efter et stædet, endnu mere end før, kan det give sekterne terræn, da de egentlige gamle kirkelige og folkelige bevægelser er så mærkværdigt tavse og lukkede undertiden og svære at få kontakt med.

Men sekterne tier også - formentlig af samme fornødsgrunde som andre. Des mere målbevidste arbejder de, og ved arbejde med dette stof i særdeleshed siger Poul Iversen får man ikke afkræftet indtrykket af, at de er kirke og kristendommens værste fjende

Klippeetapel med de kolossale statuer foran indgangen

Abu Simbel-templernes redning nu en realitet

Aftalen om projektets gennemførelse undertegnet, og i morgen udpeges entreprenørfirmaet

Kæmpeprojektet til redning af de to prægtige Abu-Simbel-templer, hvis skæbne hidtil har været uvis, vil nu blive ført ud i livet efter den plan, der er udarbejdet af AB. Vattenbyggnadsbyråns konsultbyrå i Stockholm. Det svenske firma's tidligere omtalte plan er godkendt af UNESCO og De forenede Arabiske Republikker, der har undertegnet den fælles aftale om gennemførelse af projektet, og i morgen vil det blive afgjort, hvem af de interesserede og tilbudgivende entreprenørfirmaer, der skal have overdraget arbejdet med det revolutionerende foretagende. Det drejer sig som tidligere omtalt om et arbejde, der ialt vil koste 36 millioner dollars eller omkring 200 millioner danske kroner.

Man regner med, at hele redningsaktionen kan sættes i gang i løbet af ganske kort tid. Aktionerne, der er højst usædvanlig og meget kompliceret, går ud på at udgrave de to templer, der er bygget ind i fjeldet, i større og mindre blokke og siden transportere dem til et højere liggende bjergplateau ovenfor templernes nuværende placering. Vattenbyggnadsbyrået i Stockholm, der har udarbejdet hele planen til redningsaktionen, men som ikke vil få noget med entreprenørarbejdet som sådant at gøre, vil under hele redningsaktionen have stationeret en hel stab af teknikere i Kairo og ved templet, så man fase for fase kan følge arbejdet og flytningen af de store blokke til det højere liggende område.

Der bliver jo tale om at udforme et helt nyt landskab omkring de flyttede og genopstillede templer, sådan at den kommende placering så naturtro som muligt kommer til at svare til den nuværende. Udformningen af landskabet vil også være lagt i svenske teknikers og fagfolks hænder med professor Sune Lindström og arkitekt Alf Bydén som de ansvarlige.

Arbejdet med flytning af templerne vil sikkert komme igang i løbet af et par måneder. Entreprenørerne skal ikke blot flytte og genopstille templerne. De får også til opgave at bygge høje beskyttelsesdæmninger op om templerne, der efter flytningen skulle komme til at ligge helt udenfor de truende vandmassers rækkevidde. Iøvrigt forsikrer teknikerne, at det vil være muligt at give den nye tempelplads en udformning, der er helt identisk med den nuværende. Templerne vil blive indrammet af den helt samme bjergnatur som i øjeblikket, og de vil blive placeret sådan, at solen også på det nye sted vil kun skine helt ind i den inderste helligdom - noget, der skal være helt estetiende smukt at opleve.

Tilbud om entreprenørarbejdet er fremsendt fra mange sider og fra mange nationer. Flere svenske konsortier skal være blandt dem, så ingen kan endnu - men dog i løbet af de nærmeste dage - vide, om der kan blive tale om et svensk foretagende ved Abu Simbel. Et stort italiensk og flere tyske firmaer har givet tilbud på entreprenørarbejdet. Et par af tilbuddene, der kun omfatter selve flytningen af templerne men ikke de øvrige entreprenørarbejder i denne forbindelse skal ligge på omkring 25 millioner dollars.

semper.

Hækkerup hos Krushev på den sidste dag i Sovjet

Sydafrika, Tyskland og nedrustning gennemgået under samtale i går mellem Gromyko og den danske udenrigsminister

Moskva, onsdag. (RB's udsendte medarbejder) Udenrigsminister Per Hækkerup, der siden i mandags har været på officielt besøg i Sovjetunionen, mødes torsdag den 21. november, dagen før sin hjemrejse til København, med ministerpræsident Krushev. Det anses for givet, at modtagelsen, hvis tidspunkt blev fastsat i dag, finder sted i Kremli.

Det må betragtes som givet, at Krushev ved denne lejlighed vil drøfte statsminister Jens Otto Krag's planlagte rejse til Sovjetunionen med den danske udenrigsminister. Det er i dag fra uofficielt side blevet oplyst, at besøget efter et uheldigt skift af sted i sidste halvdel af februar, omtrent et år efter, at besøget oprindeligt skulle have fundet sted.

Det måtte i første omgang afløses med få dages varsel på grund af den politiske situation omkring afstemningen om ørlovne. I formiddag havde Hækkerup en 2½ time lang samtale med sin vært og kollega, Andrej Gromyko, om forskellige af storpolitikkens stende spørgsmål. Samtalen foregik i Udenrigsministeriet.

Udenfor havde vinterens første sne lagt et centimeter tykt tæppe over Moskva. I varehusenes afdelinger for pelshuer og galocher havde ekspeditriceerne ekstra travlt ved kuglerammerne og kaseapparaterne, og de ældre sømpegede folk kraverne og om perne. Men indenfor i Udenrigsministeriet var luften ingelunde kold, fremgår

af såvel Hækkerups som den sovjetiske udenrigsministers omtale af mødet.

»Det var en særdeles hjertelig og venskabelig samtale«, fastslog Hækkerup, der både her i Moskva, i København og i New York har haft lejlighed til at udveksle tanker med Gromyko.

Det nordiske initiativ i Sydafrika-Spørgsmålet blev også drøftet. Hækkerup redegjorde for meningen med de nordiske forslag om at kombinere sanktioner overfor Sydafrika med garantier for landets hvide befolkning mod overgreb fra afrikanernes side. Hækkerup udtrykte skuffelse over, at Sovjetunionen og andre kommunistiske lande som de eneste, bortset fra Sydafrika, havde forkastet de nordiske synspunkter. Gromyko erklærede sig rede til at studere tankerne bag de nordiske forslag nærmere, og indskrænkede sig igrønt til at understrege, at Sovjetunionen naturligvis er imod apartheid-politik.

Torsdag formiddag begynder en seks dage lang rundrejse, der bringer udenrigsministeren syd på det genopbyggede Volgograd (Stalingrad) og Georgien på den anden side Kaukasus-Bjergene samt nord på til Leningrad.

Skattenedslag på indtil 3.000 kr. for pensionister

Folke- og Invalidepensionister får i det kommende skatteår et nedslag i skatteansættelsen på højst 3000 kr., såfremt deres skattepligtige indkomst ikke overstiger 10.200 kr. Nedslaget ydes dog også til personer, der modtager enkepension, og personer, der er berettiget til at få disse pensioner.

Lovforslaget om dette nedslag fik bred tilslutning i Folketingets møde i

går. Venstres ordfører Jens Foged vil det komme nedslaget og også gjaldt for selv pensionister, hvilket Finansministeren bekræftede. Forudsætningen er, at de igrønt opfylder lovens betingelser med hensyn til alder og indkomst.

Nedslaget kan udgøre 3000 kr., men må ikke overstige forskellen mellem den pågældende skatteydners skattepligtige indkomst og indkomstgrænsen på 10.200 kr.

Forslaget skal nu drøftes i udvalg, inden det kommer til 2. behandling.

Strejkevarsler for voldgiftsretten

Den faste voldgiftsret har fået indbragt spørgsmålet om lovligheden af strejkevarslerne mod Dansk Bølgepap Industri i København som hastesag.

Bogbinderi- og Kartonarbejderne Forbund i Danmark havde fremsat første og andet strejkevarsel mod virksomheden, og en strejke skulle have været indledt mandag. Men fra arbejdsgiverside bestrider man lovligheden af de indgivne varsler.

Formanden for forbundet, Helge Djørup, oplyser igrønt, at den anden, lovligt varslede aktion fortsætter uændret. De 300 arbejdere forlod mandag morgen bonus- og akkordløbningerne og gik over til timeløn, hvilket betyder mindre arbejdsindsats.

Arbejdsforholdene på Seruminstitutet er katastrofalt dårlige

Betænkningen om det nye institut fortæller om videnskabeligt arbejde i brøstfældige barakker, i korridorer og kældere

Den 15. januar 1963 nedsatte indenrigsministeriet et udvalg »vedrørende Statens Seruminstituts fremtidige bygge- og anlægsvirksomhed«.

Udvalget foreslår en udvidelse i fem etaper over en snes år, de første fire etaper i løbet af 12-15 år. Det understreges kraftigt, at udbygningen er en uomgængelig nødvendighed, og at den påbegyndes hurtigst muligt uden undgø opsettelse. Første etape, der skulle gennemføres i finansårene 1964-67, skulle omfatte 5.800 kvadratmeter og koste ca. 13,2 mill. kr. Anden etape i årene 67-69 omfatter godt 6.000 kvadratmeter og anslås til 13,2 mill. kr. Udvalget er fast overbevist om, at alle forhold taler for, at Seruminstitutets nuværende placering på Amager Boulevard bibeholdes, og at udbygningen finder sted på det nuværende område med anvendelse af artillerikaserens areal i den udstrækning, det er nødvendigt.

Da Seruminstitutet blev oprettet 1939, beskæftigede det 230 mennesker; nu er der 1070. Siden 1939 er bruttoarealet kun forøget fra 13.000 til 26.000 kvadratmeter, mens arbejdet indenfor rammerne er fire-femdoblet. Hvis udvalgets plan følges, vil det endelige etageareal blive ca. 75.000 kvadratmeter.

Betænkningen gennemgår instituttets arbejdsområder: Produktion af vacciner, sera m.v., diagnostiske undersøgelser for en række sygdomme, fortinsvise smitsomme, og forskning. Den fremhæver centralisationens slagkraft og kapacitet, der har gjort det muligt at løse store opgaver med kort varsel, og nævner det danske instituts fine placering i internationalt samarbejde og om-dømmet.

I stormvejr blæser jord ind

Derpå begynder betænkningen den almindelige gennemgang af afdelinger og de forhold, der arbejdes under. Slut med de anerkendende ord. Her er et par stikprøver: Diagnoseafdelingen - en nøddåsing,

der desuden indeholder smitterisiko for kursuddeltagerne og det øvrige personale.

Streptokokafdelingen, også en midlertidig og højst utilfredsstillende løsning, garderobe- og toiletforholdene også i denne afdeling under enhver kritik. Leptospirafdelingen, der har som hovedopgave at foretage bakteriologisk og serologidag diagnose af infektioner, der forårsager gulsot og nyrebetændelse, råder kun over et meget lille areal i forsøgsdyrhuset og har måttet anvende størstedelen af et tilstødt toilet og bad, ligesom der i enden af korridoren i dyrehuset er adskilt et lille skriveur til overlægen. Et sted i tuberkuloseafdelingen findes af pladsmangel inficerede forsøgsdyr i den samme bygning, hvor der fremstilles tuberkulosevaccine, og det er »yderst uheldigt, idet en forurening af vaccinen ville være katastrofal«.

(Fortsættes næste side)

Island skifter statsminister

Justitsminister Benediktsson efterfølger Thors, der går af helbredshensyn

Reykjavik, onsdag (RB's korrespondent)

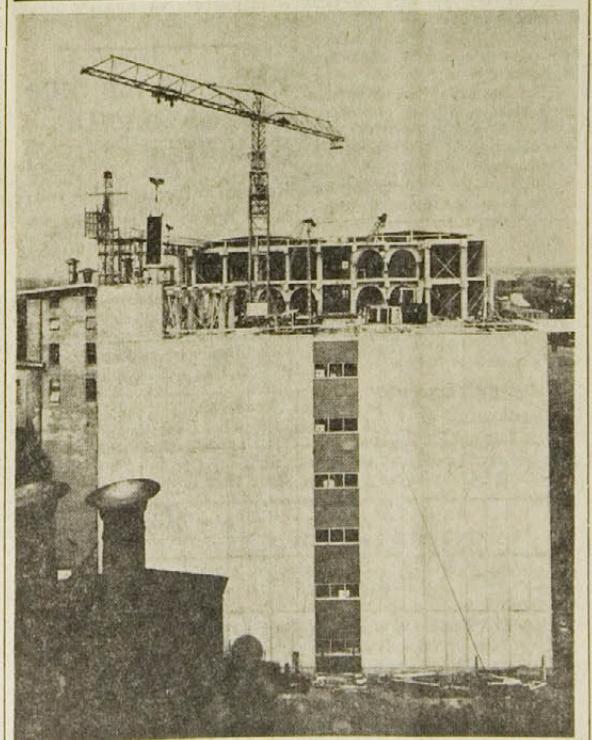
På opfordring af sine læger har Islands 72-årige statsminister Olafur Thors trukket sig tilbage fra regeringsmagten. Hans parti - Selvstændighedspartiet - har straks valgt sin formand, den 55-årige justits- og industriminister Bjarni Benediktsson til ny leder af koalitionsregeringen mellem selvstændighedspartiet og socialdemokraterne.

Thors, der fortsætter sit arbejde som medlem af Altinget, har været statsminister fem gange. Han blev chef for den nuværende koalition i 1959, men trak sig tilbage fra posten i 1961

- også dengang af helbredsmæssige hensyn. Kort efter genoptog han dog arbejdet som statsminister, men op-hørte som partiformand - et hverv han havde haft siden 1934. Den nye statsminister Bjarni Benediktsson blev ved den lejlighed partiformand.

Efter valgene i sommer genvandt hans parti sine 24 mandater og selv om koalitionspartneren socialdemokratiet tabte et, kunne Thors fortsætte som chef for koalitionen.

Arbejdsbyrden har imidlertid været for tung for Thors. Han var syg i fem uger i sommer, og den spændte politiske situation i Island i dette efterår har også teret på hans kræfter. Den spændte situation, som i lørdags sluttedes med en våbenhvile til 10. december mellem de stridende parter, var forårsaget af regeringsforslag om løn- og prisstop samt strejkeforbud. (Se også side 3)

»Kælder« i 8 etager

På Tuborg fejrede man i går rejsegilde på en ny lager- og gærkælder. Nogen helt almindelig »kælder« er det ikke - med sine 8 etager har dette vældige »byggeklostershus« en højde på 42 m. Byggeklodserne er præfabrikerede betonelementer, hvoraf der er medgjort 5100 stk. Bag facaden er betonelementer med indstøbte gule tegsten - skjuler sig 102 aluminiums- og stålanker, rummende tilsammen henved 18 millioner liter. - Den usædvanlige kælder er opført af specialfirmaet i montagebyggeri, Larsen & Næss-Constructores A/S. Projektet er udført af samme firma i samarbejde med arkitekten, professor Poul Haugen, og byggeprojekteringsafdeling

de, at der var afgørelser i de tre forslag, men ingen af afgørende principiel betydning, så han mente, at der skulle være mulighed for at nå til enighed under en udvalgsbehandling.

Kort lov - lange bemærkninger

Knud Axel Nielsen (s) mente, at det stadig er grund til at betvivle berettigelsen af en ministeransvarlighedslov. Han fandt det betænkeligt at handle direkte imod kommissionsflertallet, som havde påpeget de store ulemper, en sådan lov kunne medføre, og mente, at man i hvert fald måtte søge at undgå disse ulemper. Det er forkert at tro, at ministre er uden ansvar. Der er næppe noget af det, der kriminaliseres i Regeringens forslag, som ikke allerede er strafbart.

Helga Pedersen (v) sagde, at justitsministeren havde haft en svær opgave, og det var efter hendes opfattelse ikke lykkedes at løse den helt tilfredsstillende. Resultatet var blevet en kort lov, men spørgsmålet er, om der er vundet meget derved, når det er nødvendigt med fyldige bemærkninger til alle paragraffer. Hun fandt det forkert, at regeringsforslaget ikke omtaler ansvaret ved kontrastregning, og hun var heller ikke helt tilfreds med forslaget's udformning af paragraffen om ministres ansvar for underordnede handlinger. Helga Pedersen mente dog, at forslaget kunne bearbejdes, så et betydeligt flertal kunne samles om lovens vedtagelse.

Ninn-Hansen (k) betegnede justitsministeren som en stor feltherre, efter-

(Fortsættes næste side)

VEJRET

Udsigt gældende til torsdag aften for Jylland, Øerne og Bornholm: Sydvestlig til vestlig blæst med noget koldere vejr og til tider byger. Onsdagens maksimumtemperaturer: København 9, Oslo 7, Stockholm 8, Helsingfors 0, Warszawa 11, Berlin 12, Frankfurt a. M. 11, Wien 14, Zürich 13, Rom 20, Mallorca 22, Nice 18, Madrid 16, Paris 12, Amsterdam 9, London 10, Torshavn 7, Reykjavik 2, Station Nord + 22, Mestersvåg + 15, Kap Tobin + 12, Angmagssalik + 7, Grønne-dal + 2, Godthåb + 1, Sukkorkoppen + 3, Uløravik + 5, og Farø + 33 grader.

ORDET

Matth. 18, 32: »al den gæld eftergav jeg dig, fordi du bad mig -«.

Den »gældbundne tjener« var så gældbunden, at han aldrig nogensinde i sit liv ville kunne betale sin gæld tilbage. Og når han kommer til at sige, at han vil det, er det blot et udtryk for øjeblikkets fortvivelse og angst. Han vidste selv, og hans Herre vidste det, at det var aldeles umuligt. Og alligevel siger hans Herre til ham: »Jeg eftergav dig det hele, blot fordi du bad mig«. - Hele lignelsen handler om tilgivelse. Det gør dette træk også; derfor må vi have lov og øjeblik at tænke på det særlig. Det fortæller os noget om tilgivelsens kilde. Det siger til os, at sindet til at tilgive er der på forhånd hos den tilgivende. Der skal ikke fortjeneste til for at opnå tilgivelsen, ja, ikke engang rimelighed. Der skal ikke kæmpes for at få den; der skal ikke

ventes på den, og der bliver ingen betingelser stillet. Tilgivelsen har ikke noget med den slags at gøre: den skænkes til den, der beder derom. Bønnen om tilgivelse er som en dør. Den betyder jo, at den, der har skylden, vedkender sig den - i det øjeblik i hvert tilfælde -, og det betyder, at han er klar over, at der er ingen anden mulighed for ham. Der er ikke noget som helst opbøjet ved at komme og bede om tilgivelse, ikke engang i at sige: »Jeg vil tilbagebetale alt det, jeg skylder«, - sådan som han i lignelsen sagde. Den slags erklæringer går ikke så dybt. Det ved vi godt fra os selv. Nej, det er ikke ydmygheds eller angerens dybde, der kalder tilgivelsen frem: det er bønnen om den. Den, der beder om den, har den. Og han har den, så længe han bliver ved at være der, hvor han beder. Går han bort fra det »sted«, går han bort fra tilgivelsen, - sådan som han i lignelsen gjorde. Gud hjælpe os til aldrig at blive så sikre og stærke, at vi går bort fra det »sted«.

(A. I. G.)

Islands nye statsminister

Juristen, der på rekordtid blev professor - Olafur Thors modsætning som personlighed, men kronprins i mange år

Den islandske præsident, 'Asgeir' Asgeirsson udnævner i går af den 55-årige jurist og kirkeminister, professor, dr. jur. Bjarni Benediktsson til statsminister efter Olafur Thors, som har været kendt, at Bjarni Benediktsson var »kronprins«. Han blev sidste år formand for Selvstændighedspartiet, der er hovedpartiet i den nuværende islandske koalitionsregering af borgerlige og socialdemokrater, og for et par år siden, da statsminister Olafur Thors var syg, konstitueredes som en selvfølge Bjarni Benediktsson i embedet som regeringschef.

Der er endda nogle, som vil mene, at den nye statsminister for længe har været kronprins. I visse dele af Selvstændighedspartiet har man lidt utålmodigt ventet på, at den »store gamle Olafur« skulle trække sig tilbage. Men

Statsminister, professor Bjarni Benediktsson

som en anden Adenauer nølede han, i dag kan det ses, at han skulle være gået for nogle år siden, da der forelå en synlig vending til det bedre i Islands økonomiske liv. Nu forlader han den politiske scene på et tidspunkt, hvor mørke skyer trækker op i horisonten. En helhedsfølelse har måttet udsættes, og vanskelige forhandlinger forestår...

Det vil sige, at den nye statsminister straks kommer på en ildprøve. Hans saglige kvalifikationer kan ingen betvivle. Han er af alle anerkendt som en stærk og myndig personlighed med endog meget betydelige konstruktive politiske evner og den vilje til magt, en politiker må have i blodet. Det endnu ubesvarede spørgsmål er, om Bjar-

ni Benediktsson har sin forgængers evner til at formidle et samarbejde, og om han som Olafur Thors intuitivt kan fornemme, hvor vejen frem går. Det har været blandt Olafur Thors nådegaver, at han kunne finde løsninger, hvor andre gav fortabt, og at han i kraft af en sjælden charme og et lune, vi tør tilskrive hans danske far, har kunnet holde det lidet homogene konservative Selvstændighedsparti sammen, ja næsten fra valg til valg fundamentet dets position som Islands ubestridte største parti.

Det er vanskeligt at finde større modsætninger end Olafur Thors og Bjarni Benediktsson: Thors bred og favnende, (omend mere blufærdig end de fleste aner) Benediktsson lille og præget af en næsten fortøttet kraft. Der lyser vilje ud af øjnene under den lave pande. Han er manden, der har sat sig sine mål og stædigt forfølger dem. At han ville nå langt, har i mange år stået klart. Kun 22 år gammel og han juridisk embedseksamen, men var allerede da kendt som en begavet taler,

eller ca. 11 procent af Danmarks totale eksportindtægter og var dermed landets tredje største eksport erhverv. Beskæftigelsesmæssigt tæller skibsfarten mindre, idet kun ca. 18.000 er beskæftiget ombord i skibene. Hertil kommer rederiernes personale i land samt de danske skibsværfters arbejdsstyrker på ca. 24.000 funktionærer og arbejdere, hvoraf mere end halvdelen må regnes at være beskæftiget ved nybygnings- og reparationsarbejder for danske rederier. Endelig må man også medregne skibsfartens »hjælpetropper« indenfor bugseriselskaber, søassurance og skibsværftninger m. v.

Dansk skibsfart har sat en ære i at klare sig helt uden statsstøtte af nogen som helst art, og det er vor agt at fortsætte ad denne linie, sluttede skibsfartens leder Amsinck, idet han samtidig opfordrede alle indenfor erhvervet til at stå sammen og i fordragelighed løse tidens problemer.

eller ca. 11 procent af Danmarks totale eksportindtægter og var dermed landets tredje største eksport erhverv. Beskæftigelsesmæssigt tæller skibsfarten mindre, idet kun ca. 18.000 er beskæftiget ombord i skibene. Hertil kommer rederiernes personale i land samt de danske skibsværfters arbejdsstyrker på ca. 24.000 funktionærer og arbejdere, hvoraf mere end halvdelen må regnes at være beskæftiget ved nybygnings- og reparationsarbejder for danske rederier. Endelig må man også medregne skibsfartens »hjælpetropper« indenfor bugseriselskaber, søassurance og skibsværftninger m. v.

Dansk skibsfart har sat en ære i at klare sig helt uden statsstøtte af nogen som helst art, og det er vor agt at fortsætte ad denne linie, sluttede skibsfartens leder Amsinck, idet han samtidig opfordrede alle indenfor erhvervet til at stå sammen og i fordragelighed løse tidens problemer.

Tilslutning til Grønlandsrådet

Folketingets Grønlandsudvalg har i går i princippet tiltrådt planen om oprettelse af et Grønlandsråd bestående af danske og grønlandske parlamentarikere. Der skal føres endnu en række forhandlinger, inden man nærmere kan udforme bestemmelse om rådets sammensætning og retningslinjerne for dets arbejde. De danske politikere i rådet vil f. eks. kunne udpeges af de politiske partier i forhold til deres repræsentation i Folketinget.

Passagerskib til D.F.D.S.

Søsætning af det nye skib til Esbjerg-Harwich-ruten

Helsingør Skibsværft søsætter den 10. december det nye passagerskib, som Det Forenede Dampskibsselskab har under bygning til Esbjerg-Harwich-ruten. Skibet bliver ca. 140 meter langt og får plads til 450 passagerer og 85 biler. Fremdrivningsmaskineriet kommer til at bestå af to Hel./B&W dieselmotorer på 15.000 ehk, som vil give skibet en fart på 22-23 knob.

Usædvanligt mange kuttere til salg

En følge af svingende fiskepriser og mangel på arbejdskraft

Hjørring, onsdag (RB) De svingende priser på sild i sommeren og efteråret, og mangelen på arbejdskraft bevirker, at der for tiden er usædvanligt mange fiskerkuttere til salg i Skagen, Frederikshavn og Hirtshals.

50 fiskerkuttere eller -både er til salg i de tre fiskerihavne, og skibshandlerne oplyser, at de har et voksende udbud.

Den nye jyske lufthavn anlægges ved Hinnerup

Placeringen gunstig for mange byer

Arhus, onsdag. (Fra vor Jyllandsredaktion).

Luffartsdirektoratet har tilendebragt sine undersøgelser og overvejelser om placeringen af en ny midtjysk lufthavn. Den kommer til at ligge ved Hinnerup. For øjeblikket foretages beregninger over udgifterne ved jordherværelse og anlæg af startbaner m. m., men inden årets udgang kan det konkrete forslag om en lufthavn fremsættes.

Det bliver en politisk afgørelse, hvor stor en lufthavn, man skal sigte på i første omgang, men det er givet, at når man planlægger en lufthavn i vore dage, må man fra starten sikre sig, at der reserveres jord, så ethvert senere krav om udvidelse kan imødekommes. Projektet må således udarbejdes, så der kan skaffes plads til startbaner.

der passer selv for de store jet-passagermaskiner.

Den nye lufthavn kommer til at ligge en snes kilometer fra Arhus, hvilket betyder en halvering i forhold til byens afstand til lufthavnen Tirstrup. Afstanden mellem Randers og lufthavnen halveres også, idet Hinnerup ligger tæt ved landevejen Randers-Skanderborg. Fra Viborg, Silkeborg, Herning og hele Midt- og Vestjylland bl.

Ingen forhøjelse af telefonskatter

Odense, onsdag (RB)

Regeringens Økonomiudvalg har afslået at gå med til den forhøjelse af taksterne på 13-15 pct., som Fyns Kommunale Telefonselskab forleden vedtog på sit repræsentantskabsmøde, og det er ensbetydende med, at telefonselskabet må søge sit millionunderskud dækket gennem lån.

Selskabet ønskede en forhøjelse af taksterne gennemført allerede i foråret, men den blev den gang udskudt under henvisning til pris- og avancestoppet.

Uf: hvor er det ofte surt

det danske vintervejr! De skulle til januar ell. februar tage med op til solen, sundheden, skønheden og stilheden på det norske høfjeld og der sammen med kristne venner opleve 8 uforglemmelige dage med mange nye kræfter til både legeme og sjæl! Dejlige hoteller - daglige samvær omkring Guds Ord.

Hold afrejser fra København og Frederikshavn lørdag eftm. d. 11. - 18. og 25. jan. samt 1. og 8. febr. Hjemk. næstf. mandag morgen. PRIS: kr. 405 og 430.

Program og tilmelding: **BETHESDAS REJSER** Bernstorffsgade 21 København V. Tlf. Minerva 2543. ... var det ikke en julegaveidé?

- især for annoncører -

Dette viser

GALLUP's*)

læseranalyse

om

Kristeligt Dagblad ...

- 33 % af bladets læsere er enelæsere og ser ikke andre dagblade
- 48 % af bladets læsere bor i eget hus
- 40 % af bladets læsere er funktionærer
- 31 % af bladets læsere tjener mere end 26.000 kr. årligt

*) Dansk Gallup Markedsanalyse har i efteråret 1963 foretaget en landsomfattende strukturundersøgelse blandt Kristeligt Dagblads læsere, og de her viste tal er af særlig betydning for den, der ønsker resultat af en avertering i et landsblad, der repræsenterer et betydeligt og købedygtigt udsnit af befolkningen. Undersøgelsen bekræfter fuldt ud, at man ikke opnår en effektiv landsdækning uden om Kristeligt Dagblad.

Tal med Deres reklamebureau eller med vor annonceafdeling
Frederiksborggade 5, Kbhvn. K, telf. CE 3598

KRISTELIGT DAGBLAD

- en avis med mening i -

Vi tar en HOF til frokost hver dag

HOF har den rene friske pilsnersmag - **Carlsberg**

Dr. BJARNI BENEDIKTSSON:

ÁRAMÓT

„HANDRITAMÁLIÐ barst í tal, er ég ræddi við danska presta. Í ljós kom, að mjög eru skiptar skoðanir innan prestastéttarinnar dönsku varðandi afhendingu. Einn þeirra sagði t.d. — að vísu voru það gamanyrði: „Þið skuluð fá handritin, en látið okkur þá fá Ísland aftur“. Öllu gamni fylgir nokkur alvara, og kæmi mér ekki á óvart, að ennþá væri þungt undir niðri í Dönum vegna aðskilnaðar Íslendinga við þá 1944“.

Á þessa leið segir séra Guðmundur Þorsteinsson frá í jólahefti Kirkjuritsins. Hugboð séra Guðmundar sýnist ekki fjarri lagi, því að svipað kemur fram í greinum sumra Dana um málið nú nýlega.

Ekki er nema að vonum, að Íslendingar fylgist af athygli með, þegar í gamni eða alvöru er farið að ræða um að hverfa eigi frá því að gefa okkur handritin, til refsingar fyrir, að við skyldum gerast svo djarfir að taka okkur sjálfstæði og endurreisa lýðveldi á Íslandi fyrir tuttugu árum. Það þarf vissulega mikla vanþekkingu á sögu samskipta Danmerkur og Íslands og þar með skilnaði landanna, til að trúa því, að í þeim skiptum hafi Ísland hallað á Danmörku, eða að ætla, að það hefði orðið hvort heldur Danmörku eða Íslandi til gæfu, ef samband þeirra hefði haldizt fram yfir stríðslok með öllum þeim vandamálum, sem þá hefðu vaknað.

Mestur vandinn í sambúð þessara tveggja frændþjóða hefur einmitt stafað af — e. t. v. skiljanlegum — skorti þekkingar hinnar stærri á hag þeirrar minni. Áður fyrri töluðu Íslendingar oft um áþjón og kúgun Dana. Langoftast var þessu allt öðru vísi varið. Það var fyrst og fremst vanþekking, sem á bjátaði. Um þetta eru óteljandi heimildir. Litum af handahófi í þrjár bækur, sem komu út nú fyrir skemmstu.

Í Auðnustundum vitnar Birgir Kjaran til Bjarna amtmanns Thorsteinssonar, föföður síns, sem vann í stjórnskrifstofum í Kaupmannahöfn á árunum 1807—20.

„Hér situr hæfileikasnaður og fáfróður karlfauskur, justisráð að nafnbót og heitir Jensen og sýslar um málefni landsins eftir geðþótta, sökum þess að enginn af forráðamönnum stjórnardeildarinnar hefur minnsta áhuga á að

skipta sér af þeim“.

Á árinu 1897 talar Valtýr Guðmundsson í bréfi til stjúps föður síns um „hina tilfinnulegustu galla á stjórnarfarinu“: „ — — — tímaleysi, áhugaleysi og ókunnugleik ráðgjafans — — —, ábyrgðarleysi hans og samvinnuleysi milli hans og þingsins — —“.

Íhlutun Dana um innri mál efni Íslendinga var allt til hins síðasta með sama markinu brennd. Þegar Kristján X. valdi sjálfur Íslands-ráðherra á árinu 1915 tókst svo til, að valið fór eftir stafrófsröð,

hættir voru slíkir. Um framfarirnar, sem orðið hafa síðan af þeim var látið og völdin komust í hendur landsmanna sjálfra, er óþarft að ræða. Þær eru ævintýri líkastar og hefðu þó orðið mun meiri, ef þekking og raunsæi hefðu ekki of oft orðið að víkja fyrir sérhagsmunum og stéttatogstreitu.

Atburðir síðustu áratuga hafa bæði hér á landi og annarsstaðar mjög mótast af sannfæringu sumra forystumanna um réttmæti hinna marxísku kenninga um lát-

Dr. Bjarni Benediktsson.

þannig að sá, sem efstur var á blaði hlaut hnossið. Það var raunar regla fyrir sig, en jafn vel hún byggdist á misskilningi. Frá þessu segir Jón Krabbe í endurminningum sínum og rifjar Kristján Albertsson það upp í síðasta bindi Hannesarsögu sinnar. Kristján reynir raunar að hnekkja frásögn Krabbe, sem ekki tekst, því að Jón Krabbe vissi gerla hvað hann sagði og sjálf er sagan sigilt dæmi þeirrar umhyggju, sem beitt var við stjórn málefna Íslands öldum saman.

★

Allir skilja að ekki var von að vel færi á meðan stjórnar-

Þúsund ára ríki Hitlers stóð ekki full þrettán ár og fjöldamorðin í fangabúðunum vekja nú ósegjanlega hryllingu. Reynslan hefur einnig skorið úr um fánýti hinna marxísku kenninga.

Áður fyrri greindi menn mjög á um, hvað væri að gerast í hinu fyrirheitna landi kommúnismans. Sumir hófu til skýjanna þær miklu umbætur, sem þar hefðu orðið. Gagnrýnendurnir sögðu aftur á móti þaðan slíkar sögur, að erfitt var að trúa. Nú er á daginn komið, að í þeim sögum var ekkert of sagt. Þrátt fyrir allar fórnir á frelsi, hamingju og mannlífum hafa framfarir þar orðið ólíkt minni en t.d. í okkar litla þjóðfélagi, þar sem stéttatogstreitan hefur þó einnig tafið fyrir og flestar aðstæður eru mjög erfiðar, en frelsið hefur reynzt óbrigðull aflvaki.

Meðal vestrænna lýðræðisþjóða er nú miklu minni munur á skoðun flokka en áður var. Fáir boða framur allsherjarþjóðnýtingu og trúin á fullkomið afskiptaleyssi ríkisvalds af atvinnuvegum er ekki síður úrelt. Enn sýnist mönnum sitt hvað um mat á aðstæðum og leggja mismunandi ríka áherzlu á viðfangsefnin, en alger stefnumunur er nú víðast úr sögunni. Sjaldan hefur þetta sézt betur en í kosningum, sem all-víða fóru fram á þessu ári. Hvarvetna þar sem reynt var að láta skerast í odda um þau mál, sem áður var harðast deilt um, varð það vís vegur til ósigurs. Nægir um það að vitna til úrslitanna í Bandaríkjunum og í minna mæli til taps Hægri manna í Svíþjóð.

Fólkið freistast ekki lengur af skjótfenginni sælu, sem einföld bjargráð eiga að tryggja, en vill láta leysa vandamálin, eftir því sem reynsla og sívaxandi raunhæf þekking byggð á henni segir til um.

★

Í frjálsu þjóðfélagi er eðlilegt, að hópar bindist samtökum til verndar hagsmunum sínum. En þá mega annarleg sjónarmið ekki ráða. Ofurvald stjórnmalaflokka í slíkum samtökum hefur margskonar hættur í för með sér. Þeir vilja nota þau sér til gagns og gleyma þá oft tilganginum, sem samtökin voru mynduð til að tryggja. Mikið af verkfallsbaráttu undanfarinna ára hér hefur fremur verið í þágu stjórnmalaflokka en sjálfsverkalyðsins. — Frumorsök þessa er sú villukenning marxísta, að hégiljun þeirra um afnám eignarréttar sé skilyrði fyrir velfarnaði verkalyðsins.

Til hvatningar þessari baráttu er því iðulega haldið fram, að kaupgildi tímakaups verkamanna hafi rýrnað ýmist á síðustu sex árum eða jafnvel tuttugu árum hér á landi. Það er mál fyrir sig, að tölurnar, sem þetta eiga að sýna, eru með öllu villandi. Ófullnægjandi tillit er tekið

til hagsbóta vegna meiri almannatrygginga, annarra skattareglna, almennari tilfærslu milli flokka í kaup-töxtum og ýmissa annarra þjóðfélagsumbóta. En látum þetta vera, og segjum að það væri satt, að kaupgildi hefði minnkað, eins og fram er haldið. Hvað sýnir þá betur, hversu ófrjó og tilgangslaus kaupgjalds- og verkfallsbaráttu undanfarinna ára og áratuga hefur verið.

Vaxandi skilningur á þessu tilgangsleysi verkfallsbaráttunnar átti áreiðanlega verulegan þátt í því, að nokkrir verkalyðsforingjar beittu sér í vor fyrir kaupgjaldssamningum á nýjum grundvelli, júní-samkomulaginu svokallaða.

Um aðdraganda þess samkomulags að öðru leyti er óþarft að fjölyrða. Þess eins skal getið, að af hálfu ríkisstjórnarinnar var lögð á það megináherzla við samningsgerðina í desember 1963 og þær ráðstafanir, sem óumflýjanlegar voru í framhaldi hennar, að halda svo á málum, að ekki skærast í odda heldur yrði sem greiðust leið til samkomulags síðar.

Sjálft miðaði samkomulagið að því, að forðast beinar grunnkaupshækkanir en veita verkamönnum sem mestar raunverulegar kjarabætur með öðrum hætti, m. a. með ráðstöfunum til styttingar vinnutíma. Í upphafi töldust allir vera þessu sammála en í framkvæmd hafa reynzt nokkrir vankantar. Hvorki stjórn Alþýðusambandsins né Vinnuveitenda hefur neina beina heimild til fyrirmæla til einstakra félaga sinna; auk þess sem vinnuveitendur eru enn margklofnir. Áhrifa þessa hefur gætt í einstökum samningum og lýsir sér enn í þeim verkföllum, sem nú vofa yfir.

Í umræðum, sem af hafa hlotizt, hefur og gætt töluverðs ósamræmis. Annars vegar hafa í samningum fyrir ein stök félög kröfur verið byggðar á því, að aðrir stéttahópar yrðu að fá verulegar kjarabætur — þótt með öðrum hætti væri — til jafns við verkamenn. Í almennum umræðum hafa talsmenn verkalyðsins hinsvegar gert sem minnst úr kjarabótum samkvæmt júní-samkomulaginu og stundum látið svo, sem þær hafi nánast engar verið, heldur hafi verkalyðurinn þá einhliða tekið á sig byrðar af stöðvun verðbólgunnar.

★

Í raun og veru var þessu allt öðru vísi varið. Verkamenn fengu kjarabætur en sættust á, að þær skyldu vera mun hóflegri en oftast áður hafði verið samið um. Einmitt þess vegna var von til þess, að þær gætu orðið raunhæfari. Enda var þeim jafnframt tryggt, að meðan á samningstímanum stæði skyldu þeir fá uppbót vegna hækkandi verðlags. Í þessu fólst tvennt: Menn sáu fyrir verðlagshækkanir og samið Framhald á næstu síðu

var um, hvernig verkalýðurinn skyldi fá þær bættar.

Það er alveg rétt, sem Eðvarð Sigurðsson sagði í útvarpsmæðunum frá Alþingi á dögunum, að í júní-samkomulaginu var aldrei um það samið, að verðlagi skyldi haldid niðri með niðurgreiðslum úr ríkissjóði, heldur að ef verðlagshækkun yrðu, þá skyldu þær bættar eftir ákveðnum reglum. Jafnvíst er hitt, að ríkisstjórnin áskildi sér að greiða verðlag niður, ef hún teldi það henta. Um hitt var deilt, hvort hún hefði gefið ádrátt um að afla ekki fjár með nýjum sköttum í því skyni á þessu ári. Sá ágreiningur skiptir ekki lengur máli, því að öllum kemur samant um, að ríkisstjórnin hafi gert beinan fyrirvara um, að slík skattheimta mundi óhjákvæmileg á árinu 1965, ef auknum niðurgreiðslum yrði haldið áfram.

Öllum var því ljóst, að ríkisstjórnin hefði á hendi sér að velja á milli

- 1) að auka niðurgreiðslur þegar í stað og halda þeim,
- 2) eða láta kaup hækka,
- 3) eða láta hvortveggja verða, vaxandi niðurgreiðslur eða kauphækkun samkvæmt vísitölu.

Um vísitöluna og útreikning hennar var samið og er þá einkum athyglisvert, að af hálfu ríkisstjórnarinnar var eftir því sótt, að hún yrði endurskoðuð en því lítill áhugi sýndur af fulltrúum Alþýðusambandsins, þó að þeir féllust á, að mæla með því, að slík endurskoðun væri hafin.

★

Eftir á hefur því verið haldið fram, að beinir skattar, tekjuskattur og útsvör, hafi á sl. sumri hækkað gagnstætt því, sem ráðgert hafi verið, þegar júní-samkomulagið var gert.

Hér er staðreyndum alveg snúið við. Tekjuskattstigi hafði verið samþykktur á Alþingi og lögfestur nokkrum vikum áður en samið var. Afsláttur á útsvarsstiga í Reykjavík varð meiri en ráðgert var í maí- og júníbyrjun. Í þeim útreikningum, sem aðilar höfðu til athugunar við samningsgerðina, var m. a. s. gert ráð fyrir, að vísitala mundi nokkuð hækka vegna hækkunar þessara skatta, en þegar til kom verkuðu þeir til lækkunar vísitölunnar, — þeirrar vísitölu, sem verkalýðsfélögin voru ekki ákøf í að endurskoða. Í heild urðu verðlagshækkunir án niðurgreiðslna hinsvegar nokkru meiri en í vor hafði verið ráðgert. Samkvæmt þeim áætlunum, sem þá voru lagðar fyrir aðila, var búizt við, að vísitala mundi frá 1. maí til ársloka hækka um 6,2 stig en í framkvæmd hefði hækkunin orðið 8,4 stig, hvortveggja miðað við, að niðurgreiðslur yrðu ekki auknar. Vegna aukinna niðurgreiðslna hefur hækkunin í raun og veru einungis orðið 1 stig.

Hækkunin umfram það, sem í vor var ætlað, er eingöngu að kenna meiri hækkun land-

búnaðarvöruverðs en reiknað hafði verið með. Aðrir liðir, þ. á m. þeir, sem helzt eru á valdi stjórnarinnar, hækkuðu þvert á móti minna en búizt hafði verið við. Alls reyndist hækkunin vegna landbúnaðarvöruverðsins 5,7 stig. Um þessa hækkun sömdu fulltrúar neytenda, þ. á m. umboðsmenn Alþýðusambandsins, við fulltrúa framleiðenda. Að vísu með fyrirgreiðslu ríkisstjórnarinnar, því að framleiðendur höfðu gert kröfur um miklu meiri hækkun og héldu fast við hana fram á síðustu stund.

Í haust heyrðust engar, eða a. m. k. fáar og lágværar, raddir um, að þessi hækkun væri of mikil. Var þá svo að heyra sem flestir teldu vel sloppið. Og má þó, hvað sem gildandi verðákvörðunarreglum líður, deila um, hvort sanngjarnt sé, að bændur fái tekjuhækkun vegna vinnutíma-styttingar verkamanna. Menn létu þetta og hið gamla deilumál um áhrif sjávaraflla á kaup bændu liggja í láginni m. a. vegna þess, að hinar auknu niðurgreiðslur gerðu hækkun landbúnaðarvaranna ekki eins tilfinnanlegar og ella.

★

Eðlilegt er, að um það sé spurt, hvernig á því standi, að ríkisstjórnin hafi fremur valið að auka niðurgreiðslur og halda þeim með nýrri skattálagningu, sem umdeild er, heldur en að láta verðlagið hækka samkvæmt óniðurgreiddri vísitölu. Þessu er því til að svara, að fram eftir árinu var það býsna almenn skoðun, að gengi krónunnar yrði ekki haldið óbreyttu. Til þess að koma í veg fyrir þann óróa, sem af þessu stafaði, varð í lengstu lög að halda verðlagi stöðugu og endurvekja þar með traust á krónunni. Það hefur tekizt og eiga niðurgreiðslurnar á verðhækkun landbúnaðarvöru drjúgan þátt í því.

Þeim varð hinsvegar ekki með neinu móti haldið lengur en til áramóta án skattahækkunar. Þá kom að nýju að vali. Söluskattshækkun til að halda óbreyttum niðurgreiðslum leiðir til minni vísitöluhækkunar og þar með minni almennra verðlagshækkana en brottfall niðurgreiðslna og þar með verðlagshækkun landbúnaðarvarna. — Segja mætti, að þetta sýni, að vísitalan sé rangt reiknuð og skýri þess vegna af hverju umboðsmenn Alþýðusambandsins séu þessari leið mótfallnir. Gagn því stríðir aftur á móti, að þeir, eins og áður segir, hafa verið tregir til endurskoðunar vísitölunnar og vissu þó fullvel, að ríkisstjórnin hafði áskilið sér að velja þann kost, sem hún teldi heilladrýgstan.

Hér sem oft ella getur góðviljuðum mönnum sýnt sitt hvað um hver úrræði séu vænlegust. Villan er að segja ekki hreinlega hvað fyrir hverjum og einum vakir og láta í stað þess eins og menn séu komnir ofan af fjöllum, þegar þeir

sjá það, sem þeir hlutu ætíð að vera viðbúnir.

★

Þó að játa verði, að þeir verkalýðsforingjar, sem hlut áttu að júní-samkomulaginu, hefðu mátt vera fastari í rásinni, verður því aldrei móti mælt, að þeim ber að þakka merkilegt nýmæli, sem verður talið marka tímamót í kjarabaráttunni, ef vel tekst til um framhaldið. Þessir menn hafa og í fleiru sýnt, að þeir vilja koma á betri starfsháttum innan Alþýðusambandsins. Kosningar til þess voru á sl. sumri með friðsamlegasta móti og þegar á þingið kom, reyndi Hannibal Valdimarsson að efna til samvinnu allra flokka um stjórn sambandsins, sennilega ekki sízt í því skyni að jafnhliða nauðsynlegri endurskoðun á skipulagi þess yrði áfram unnið að lausn kaupgjaldsmála í anda júní-samkomulagsins.

Hinn góði ásetningur um allsherjarsamstarf fór hins vegar út um þúfur. Hann strandaði ekki fyrst og fremst á línu-kommum, eins og sumir hefðu ætlað, heldur á Framsóknarmönnum. Í kosningunum til Alþýðusambandsþings höfðu þeir haft náð samstarf við kommúnista og aðrar deildir Alþýðubandalagsins. Allar líkur benda til þess, að án þess samstarfs, hefðu lýðræðissinnar, þ. e. Sjálfstæðismenn og Alþýðuflokksmenn, orðið í rífum meiri hluta á þinginu. Framsóknarmenn töldu þess vegna bandamenn sína eiga sér líf að launa og voru ófölmir að ganga eftir gjaldi fyrir lífgjöfina. Framsóknarmenn settu algera synj un á öllu samstarfi við lýðræðissinna sem úrslitakosti af sinni hendi. Fyrir þessum hótunum guguðu hinir og hélt stjórn Alþýðusambandsins óbreytt.

Úrslitakostir Framsóknar eru því lærdómsríkari sem hún hefur lengst af eftir uppgjöfina 4. des. 1958 hamrað á nauðsyn samstarfs allra flokka til lausnar verðbólguvandans. Á Alþýðusambandsþingi átti hún kost á að sýna hver hugur fylgdi máli. Raunin varð sú, sem flestir skynibornir menn höfðu séð fyrir. Samtímis samvinnuhjálí öðru hverju, þá hafa hóflaus yfirboð einkennt málflytning Framsóknar hin síðustu misseri. Aldrei hefur þetta komið ljósar fram en á Alþingi undanfarna mánuði. Þar hefur talsmaður hennar ögrað forystumönnum Alþýðusambandsins með því, að þeir hafi verið allt of linir í kröfugerð á sl. vori. Þá hefði verið sjálfsagt að knýja umsvifalaust fram styttingu vinnutíma ofan í 48 stundir vikulega í mesta lagi. Málssvari Framsóknar fagnaði og fögrum orðum tillögu Einars Olgeirssonar um verkfallsrétt til handa opinberum starfsmönnum og taldi þá hafa verið setta hjá um kjarabætur.

Út yfir tók þessi Framsókn vildi við afgreiðslu fjárlaga

bæta a. m. k. 550 milljónum við útgjöld án þess að ætla einn eyri til að standa undir þeim. Í stað þess að fara í felur með ábyrgdarleysið leggur hún allt kapp á að kynna það sem flestum.

Framsókn lætur sig þá engu skipta, þó að allur mála-tilbúnaður hennar hljóti að leiða til þess að vekja urg gegn þeim reglum, sem fylgt er við ákvörðun landbúnaðarvara, og veikja á ný traustið á gildi krónunnar. Verður ekki annað séð, en a. m. k. suma forystumenn Framsóknar fýsi í allsherjaröngþveiti, vegna þess að það muni skapa ríkisstjórninni örðugleika.

Það höfuðmarkmið viðreisnarstefnunnar, að tryggja athafnafrelsi inn á við og viðskiptafrelsi út á við, hefur að vísu náðst. Gagnstætt því, sem margir ætluðu fyrir ári, þá hefur einnig tekist að tryggja gengi krónunnar. Gjalddeyrisstaðan út á við hefur aldrei verið sterkari en nú frá því stríðsinnieignunum lauk. Jafnvægi á verðlagi er ólíkt meira en áður eins og sést af því, að nú er gert ráð fyrir að vísitala framfærslukostnaðar hækki á tímabilinu 1. maí 1964 til jafnlengdar 1965 um 8 stig gagnstætt 32 stigum á sama tíma 1963—1964. Nú liggja fyrir upplýsingar um vöruskiptajöfnuð fyrstu 11 mánuði ársins 1964, og reyndist hann hagstæður um 114 millj. kr. (án skipa og flugvéla, en innflutningur þeirra sveiflast mjög á milli ára).

Það er og til marks um þá miklu breytingu, sem orðið hefur, að á 5 ára tímabilinu 1955—1959 var vöruskiptajöfnuður fyrstu 11 mánuði ársins að meðaltali óhagstæður um 650 m. kr. á núverandi gengi (án skipa og flugvéla) en á 5 ára tímabilinu 1960—1964 að meðaltali óhagstæður um 150 m. kr. en er í ár, eins og áður er sagt, hagstæður um 114 m. kr. Orsök breytingarinnar er ekki góðæri, því að á báðum tímabilunum voru áraskipti eins og gengur, heldur breytt stjórn efnahagsmála. Af þessari breytingu hefur svo leitt gjörbreytingu gjalddeyrisstöðunnar.

Nú er inneign, er nemur um 1500 m.kr. þar sem gjalddeyriseignin komst aldrei á tímabilinu 1955—1959 yfir 300 m. kr. og snerist í 144 m. kr. hreina skuld í árslok 1959.

Í framhaldi alls þessa hefur Seðlabankinn nú ákveðið verulega vaxtalækkun. Allt er þetta til mikilla bóta.

En við margan vanda er enn að glíma. Það sést bezt af yfirvofandi verkföllum bátasjómannanna nú um áramótin, óvissu um fiskverð og þar með útgerð á hinu nýja ári. Öll er þessi vandamál þó vafalaust hægt að leysa með einbeiti og góðvild. Ríkisstjórnin mun ekki vikjast undan þeirri ábyrgð, sem hún hefur á sig tekið, heldur óhikað ganga að lausn þeirra verkamanna, sem að setja. Þrátt fyrir allar ögranir

Framsóknar hefur Sjálfstæðismönnum aldrei komið til hugar að setja Framsóknarmenn „til hliðar“ í þjóðfélaginu eins og á árinu 1958 var af hálfu Framsóknar hælzt um að búid væri að gera við Sjálfstæðismenn. En Framsókn á hvorki til þess heitngu né hefur hún til þess unnið, að henni séu nú fengin aukin völd yfir ýmsum helztu fjármálastofnunum og atvinnufyrirtækjum á vegum ríkisins. Þvert á móti skyti það mjög skökku við, eftir að hún hefur tryggt Alþýðubandalagsmönnum æðstu völd í Alþýðusambandinu, að þeim væri þá ýtt frá aðild að stjórn þessara stofnana og fyrirtækja, sem ekki eiga sízt hagsæld sína undir að vinnufriður haldist í landinu og miklu ráða um hvort svo verður.

Þrátt fyrir þá örðugleika, sem yfirboð Framsóknar og valdabaráttan innan hins marg-klofna Alþýðubandalags skapa, er enn óreynt, hvort þeir verkalýðsforingjar, sem beittu sér fyrir júní-samkomulaginu, láta hrekjast af rétttri braut og hverfa frá þeirri stefnu, sem líklegust er til að tryggja umbjóðendum þeirra varanlegar kjarabætur.

★

Lausn dægurmála og það þvarg, sem henni fylgir, tekur sinn tíma en má aldrei draga hugann um of frá því, sem meira máli skiptir. Íslenzkt þjóðfélag verður með engu móti styrkt með skiotari og öruggari hætti en nýtingu allra okkar auðlinda.

Langmikilvægasta verkefnið, sem nú er framundan, er stórvirkjun í Þjórsá og bygging alumínium-verksmiðju, sem geri þá virkjun fjárhagslega kleifa. Sumir segja, að með því verði hallað á aðrar atvinnugreinar svo sem sjávarútveg, því að mikið skorti á, að afurðir hans séu enn fullunnar í landinu. Vafalaust er þar mikil verkefni fyrir höndum. En léleg vetrar-síldveiði hér við suðvesturland undanfarna vikur minnir okkur enn á, að óviss er sjávarafli. Engin veiðitækni og vinnslustöðvar koma að gagni, þegar fiskur gengur ekki á miðin. Þess vegna verðum við umfram allt að skapa fleiri öruggar atvinnugreinar, sem geti orðið burðarásar í okkar veikbygga þjóðfélagi.

Fæstir ókunnugir trúa, að svo lítið og fábreytt þjóðfélag fái staðizt, og ýmsir ætla, að það sé þrjúzka og oflæti af okkur að ætla að halda því uppi. Við skulum ekki loka augunum fyrir veikleikanum, en vera því eindregnari í að beita öllum okkar kröftum, þekkingu og vilja til að styrkja það svo, að það megi standa um allan aldur.

Glæðileg þýngja var!

St. Paul Dispatch - Pioneer Press

St. Paul 1, Minnesota

~~LIBRARY~~
Valdimor Björnson

Bladaurklippur
Um upprögn
varmen & umgöngu 1956

AIR MAIL - Per Avion

Þórhallur Ásgeirsson

Hávellagötu 32

Reykjavík

ICELAND

Bladaurklippur
með bréfi

~~PHOTOGRAPHS
DO NOT BEND~~

Iceland Is NATO Problem

From the Providence Evening Bulletin.

The decision of Iceland to reassert its independence of even the relatively small United States garrison is not a problem for Washington alone. It is a problem for NATO, of which Iceland is an original member.

The Washington Post

EUGENE MEYER, *Chairman of the Board*

PHILIP L. GRAHAM, *President and Publisher*

JAMES RUSSELL WIGGINS, *Vice President and Executive Editor*
ROBERT H. ESTABROOK, *Editorial Page Editor*
ALFRED FRIENDLY, *Managing Editor*
HERBERT ELLISTON, *Contributing Editor*
CHARLES C. BOYSEN, *Secretary*
JOHN S. HAYES, *President Broadcast Division*

JOHN W. SWEETERMAN, *Vice President and General Manager*
DONALD M. BERNARD, *Vice President and Advertising Director*
ADRIAN S. FISHER, *Vice President and Counsel*
HARRY GLADSTEIN, *Circulation Director*
HARRY EYBERS, *Production Manager*
G. STEWART PHILLIPS, *Comptroller*

AN INDEPENDENT NEWSPAPER

FRIDAY, MARCH 30, 1956

PAGE 28

The Crisis in NATO

The crisis which has been confronting NATO for many months past is now plain for all to see. Iceland's action in calling for the withdrawal of all NATO forces is merely the latest, though the most spectacular, sign. The force in Iceland is American. It is there in virtue of a treaty concluded directly between the United States and Iceland at Iceland's request—a force which is mainly concerned with manning an airbase. It operates as the anchor of the northern flank of NATO for instant activation when NATO Europe is attacked. How Iceland could pull any weight as a member of NATO without permitting use of the base, as she proposes, is a mystery.

Iceland's request will not go into effect immediately. NATO must have six months' notice, and another 12 months is the due of the American Government as the initial contracting party. Furthermore, if the moderate views of the Independence Party should prevail at the polls in June, a reversal of policy is still possible. What has prompted the Icelanders to demand withdrawal? Undoubtedly in a country with a population of only 155,000, the economic impact of a contingent of foreign troops is a constant irritant. It said from Reykjavik, however, that the easing of international tension is responsible. In other words, the seeming defection is the direct result of the "summit" conference at Geneva. In Iceland, where there is no military establishment, the view quickly gained favor that the parley at the top had come to what was tantamount to a nonaggression pact. That this was a mistaken view was argued in vain by this newspaper among others after Geneva.

However, more than the Geneva spirit is to blame for Iceland's default. What is equally at fault is the slackness and lack of coordination on the political level at NATO. Iceland, along with Greece, actually voted against a fellow-NATO member, France, in the last U. N. Assembly. What an indictment of the lack of even diplomatic concert in NATO! Moreover, Iceland has been having trouble with another fellow-NATO member, Britain, on fisheries. These divisive tendencies in NATO have been developing progressively.

When he was Supreme Commander at SHAPE, Dwight D. Eisenhower declared "Unity of NATO must rest ultimately on one thing—the enlightened self-interest of each participating nation." What have the great powers done to develop that self-interest? Nothing. Iceland is unable—and for that matter so are the other small powers in the Atlantic coalition—to detect any self-interest attaching to NATO membership. This is a challenge to the NATO Council when it meets in May. A political body corresponding to the military and economic groups must be created as a condition of NATO's very survival. Otherwise Soviet Russia, which, incidentally, is reported recently to have made an advantageous trade deal with Iceland, will simply divide and conquer what we are pleased to call the Atlantic Community.

dealt with on an individual basis—by the denial of individual passports after the kind of hearing which the courts have held to be requisite in such cases. At the same time, it ought to be recognized that musicians tend to have heterodox political opinions; and any orchestra of 100 members may include some vociferous left-wingers. To cancel a planned orchestra tour because of unproved charges against a few orchestra members is to spread Communist propaganda with a vengeance; it encourages the idea that the United States is a crass country where musicians are chosen on grounds of political orthodoxy and where dissent is penalized. The risks that would be run in letting a handful of Communist fiddlers go abroad with the Symphony of the Air seem insignificant when compared with the risks run in silencing the orchestra on such grounds.

A Truman Draft?

The speculation among Democrats that under certain conditions they might draft former President Truman as their standard bearer this year bespeaks the difficulties the party faces since its near-mortal wound inflicted on its former runner last week. Given the professional's reaction to Senator Kefauver and the hostility toward Governor Harriman, Democrats are in about the same position Republicans were in without President Eisenhower. It has seemed that each party had but a slim date with a chance to win. The Democrats recovered from a heart attack to make a race but it is by no means clear that they can recover from Minnesota, despite the more vigorous campaign in California and the search for a dark horse and the Truman draft.

The mention of Mr. Truman is prompted by the increasing feeling that the situation resembles 1948. The Democratic tendencies are cropping out as they did eight years ago. In 1948, however, the right and left wings of the party, now, it seemed almost certain, would easily win. The problem was the only one that had led to a Republican success. To the differences between Dewey and Truman, significant being the fact that Truman was Dewey and Truman was Dewey.

But since the situation has been so similar, the best chance for a Truman draft is on the part of the Democrats.

whistling
form
po
i

JI DAIL

CONTINUOUS PUBLIC SERVICE

BEMIDJI, MINN., FRIDAY EVENING

Outpost of U.S. May Be Banished By Iceland

Reykjavik, Iceland —(AP)—The Iceland Parliament's call for withdrawal of U. S. troops is not expected to get beyond the talking stage unless the Communists gain enough strength in parliamentary elections June 24 to back demands for further action.

Parliament approved a resolution over Conservative opposition Tuesday calling for departure of U. S. troops stationed here as a NATO force since 1951.

The demand, which would leave this strategic North Atlantic outpost undefended, aroused open concern in Washington and gleeful support in Moscow.

But informed sources here said it was all part of a political maneuver designed to cut the ground from under the Reds.

They said the Farmers party and others joined the Communists in supporting the resolution in order to steal thunder from the left. The Reds reportedly hope to gain strength in the parliamentary elections with demands that foreign troops get out of Iceland.

The idea appeared to be that if the Reds did not score major gains in the election, the go-home demand would be allowed to die.

Political circles here contended the resolution did not stem from strained relations between Icelanders and U. S. servicemen. They said harmony prevails despite Moscow radio claims that the American military aroused Iceland's ire by interfering in the island's internal affairs.

Officials in Washington expressed open concern over the resolution affecting the vital landing site just south of the Arctic Circle and almost midway between Moscow and New York.

Key NATO Base Becomes Pawn In Domestic Iceland Party Fight

By FELIX BELAIR Jr.

Special to The New York Times.

REYKJAVIK, Iceland, April 6.—The big U. S. air base at Keflavik stands astride the Great Circle approach to North America midway between Moscow and New York. Right now its location is "between the devil and the deep" and its future uncertain at best.

A key link in the defensive chain of the North Atlantic Treaty Organization, the 25,000-acre bastion has suddenly become the football of Icelandic domestic politics. A recent parliamentary personnel put the ball in play for the parliamentary election in June. But the ball was there waiting to be kicked all the time.

The situation confronting the U. S. \$150,000,000 investment in runways, buildings and radar installations, as well as NATO's Northern Command was clari-

fied this week. It was made clear with the announcement of an election alliance between Iceland's Communist party and the left wing of the Trade Union Federation.

As matters now stand, the base at the southwest corner of this volcanic island and its 4,500 U. S. troops have been made the principal issue in a conflict between conservative, agrarian and labor elements on the one side and the Communists and their left-wing labor following on the other.

The goal of each alliance is a parliamentary majority and control of the Government. Meanwhile, the principal partner in the new farmed-labor coalition has been accused by the newspapers of premier Olafur

Continued on Page 8, Column 3

Key NATO Base Becomes Pawn In Domestic Iceland Party Fight

Continued From Page 1

Thors of irresponsibility and of having broken its solemn pledge to the NATO powers.

The agrarian Progressive party, now in election alliance with right-wing labor's Social Democratic party, only recently dissolved its government coalition with the independence party of Premier Thors after six years that covered the Keflavik base agreement with NATO. The Premier's paper, Morgunbladet, said that the coalition Government had agreed to consult in advance with NATO before requiring a withdrawal of its forces.

With elections set for June 24, it appeared tonight there might be truth in the half-serious suggestions of one Western Diplomat that the Keflavik base might be the price to be paid for heading off Communist control of Parliament by a majority of seats or through holding the balance of power.

The Communist bid for power and the Progressive-Social Democratic effort to head it off as well as win control from the Independence group form only one of the motivations behind last week's parliamentary resolution.

Corruption Dreaded

One of the strongest but least appreciated was the fiercely nationalistic sentiment of an insular people who have a genuine, if unfounded, dread of corruption of their ancient language and culture. Personal ambition played its part, along with the political and economic growing pains of a republic twelve years removed from the Danish crown.

The Icelandic resolution was by design no more anti-American or anti-NATO than anti-Swiss.

Were the choice between the United States and the Soviet Union, the Icelanders, it would seem, would vote overwhelmingly for Uncle Sam.

But inflation, which has sent the cost of living index to 178, based on March, 1950, prices as 100, and the threat of further devaluation of the krona has focused attention on the labor shortage. The latter has placed the economy at the mercy of the Communist-dominated labor unions and of the 2,000 Icelandic workers at the Keflavik base.

Nobody able to work at the base wants to work any place else. Overtime pay on the top of better than prevailing wages has added its bit to the inflation pace. The big factor is worse inflation to come.

Opinion Poll Cited

Yet a hitherto secret public opinion poll taken a year ago for NATO showed that the Icelanders rated the military personnel question a bigger problem than inflation. There is no resentment against the troops except in the abstract.

Every effort has been made to remove possible sources of friction. Soldiers with liberty passes must be out of Reykjavik by 11 P. M. and on the base by midnight. "Incidents" involving soldiers have been few and far between.

The single Communist newspaper, Thjóðviljinn, (Will of the People), has continued to fan the flames of cultural nationalism. Lacking fresher material, it has harked back to incidents when 50,000 soldiers were sta-

THE NEW YORK TIMES, SATURDAY, APRIL 7, 1956

PENTAGON WANTS \$550,000,000 M

Continued From

a possible Democratic candidate for Senator

man of planning the defense is

tioned in and around this capital during World War II.

Through vigorous and sometimes riotous action in support of ever higher wages for labor, a core of 2,000 Communists has gained control of the biggest unions. Workers who normally vote for the Independence, Progressive or Social Democratic parties in national elections vote for the Communists in union local elections.

The political upshot has been the decision of the Progressive-Social Democratic alliance to battle the Communists on their own terms. The Progressive party congress, which sealed the alliance early in March, began by embracing the Communists' own pet program of ridding the country of foreign troops.

Controls Promised

Resolutions followed promising a full harness of economic controls over prices, credit investment and rents as well as "the highest rewards for productive effort that industry can afford."

The Communist-Socialist alliance with labor's left is offering the Rightists' program and more besides. The additions include extension of Iceland's fishing grounds to the sixteen-mile limit, new fishing trawlers, processing and deep freezing plants for all villages and a finish fight against any further devaluation of the currency.

Consumption far beyond her capacity to produce an investment beyond any reasonable expectations of earnings or borrowing on the future have taxed Iceland's physical and financial resources to the breaking point. The official valuation of the Krona at 16.32 to the dollar is already a fiction. A rate of 20 can be had for the asking and a little shopping can get 25.

Communist control of the island's two biggest unions, the dock and transport workers, is complete. The island's commerce was halted effectively in December, 1952 and again in the spring of 1955 when nothing moved for six weeks until the Government capitulated with a 16 per cent across-the-board wage increase.

Now the Communists have promised to call out the workers in a show of strength June 1 and to give a longer repeat performance if the new labor alliance fails to win more seats in the parliamentary elections.

The present division of the fifty-two seats in the lower house of Parliament includes sixteen for the Progressives and six for the Social Democrats, or a combined strength of twenty-two. The Communists, parading as Socialists, hold seven. Only a minor adjustment of relative strength would give the Communists a balance of power.

Freedom of Trade

Liberty of Religion

Equality of Civil Rights

Winnipeg Free Press

WINNIPEG, SATURDAY, MARCH 31, 1956

Over-Crowding in Iceland

The Icelandic Parliament has passed a resolution calling for the withdrawal of NATO forces from the island and for revision of the defence treaty linking Iceland and the United States. The request, addressed plainly enough to the Americans (who alone have troops and airmen on the island), is softened by an assurance that Iceland will continue to co-operate with NATO and will replace the U.S. units with Icelandic forces not yet in existence. But it is improbable that the Icelanders will arm themselves with any great sense of urgency, if at all. For their Parliament justifies its present action by referring in the resolution to the "altered situation" since 1951.

It is reasonable to conclude from this that the Icelanders no longer perceive in the world situation any serious threat to their own security — or at least any threat to which a NATO garrison is an effective answer. No community cares to play host to troops indefinitely, least of all foreign troops whose abnormally high rates of pay create a good many economic and social problems. People will put up with such complications if there are compensating advantages or if they are conscious of a real and continuing danger. The Icelanders are, presumably, disappointed on the first count, sceptical on the second. They are certainly not alone among the NATO peoples in harboring these mixed feelings.

There is reason for the disappointment. Scarcely anything has been done to implement the economic clauses of the NATO treaty, which meant a good deal to poor nations such as Iceland. Latterly there has been considerable economic unrest in the island, reflected politically in gains for the radical parties, including the Communists. It is true that the foreign trade deficit has been partially offset by earnings from U.S. defense construction at Keflavik and elsewhere. But there is not much evidence that defence installations pay good political dividends. Icelanders have probably been impressed quite as much by the success of Russia, in establishing herself as the island's best customer.

There can be no assurance that the Icelanders have any justification for their new-found complacency with the course of international affairs. But they are not likely to be shaken from their present resolution by moral lectures about neutralism or more shrill cries of "wolf". There is this to be said for the action of the Icelandic Parliament; it may help to force the NATO countries to recognize a growing crisis within the organization and to take serious measures to restore its unity and morale.

Pigtails and Puppy

Editorials—

Weakening NATO

As a former prime minister of Iceland said on a visit to St. Paul last week, both internal and international politics will be factors in final determination of whether or not American troops remain there, manning a NATO air base that happens to be almost precisely midway between Moscow and Washington. Even so important an issue is being colored by a domestic competition for votes next June.

Iceland is a charter member of the North Atlantic Treaty Organization in the peculiar position of having nothing to contribute to the western world's collective security program beyond its location on the globe. It has no armed forces. Likely, it never will have, for armed strength is a costly impossibility in a nation that numbers 150,000, inhabiting a country half Minnesota's size.

Americans and British shared Iceland's strategic location in the World War II period, and aircraft based there played a major role in finally winning the battle of the Atlantic. Convoys to Murmansk, carrying supplies to Soviet Russia, were all organized in a fjord on Iceland's west coast. Unfortunately for Icelanders, with their peaceable tradition of more than ten centuries, the country is still strategically located in view of tensions that have now long divided east and west.

American troops returned to the airport they had built at Keflavik, 35 miles southwest of Iceland's capital city of Reykjavik, through a military protection agreement under NATO auspices, in 1951. The Korean war was then at its height. Ever since, in Iceland and in other countries where Americans are stationed abroad, reaction to the presence of such troops has fluctuated in accordance with the presumed imminence or remoteness of war danger.

There are Icelanders who sincerely believe that the smiles at Geneva last summer ushered in an easing of tensions that may become permanent. There are others, in their Communist party, disguised under the mouth-filling label, "United People's Front Socialist Party," who follow the Moscow line, with its recently redoubled efforts toward weakening NATO in every way possible.

The elections now scheduled for Iceland's 52-member parliamentary body, on June 24, have been increasingly inevitable for more than a year. Regular elections would have come in 1957, but the present situation is precipitated by the desire of Hermann Jonasson, the Progressive party's chairman, to end cabinet cooperation with the Conservatives, and form a government with more of a leftist orientation. The campaign now starting is complicated not alone by the Communists' uncompromising anti-American position, but by the fact that the federation of Icelandic labor unions will be offering candidates from a combination of leftist parties, bringing organized labor, as such, directly into the political lists for the first time.

If the NATO agreement as to military protection be finally abrogated, that formal process will take a year and a half, after the first step is launched. But a majority of Icelanders will want four radar installations manned, with some protection for a giant airport.

The whole situation, important to NATO and to the western world's defensive chain, will be an incident to elections in which serious inflation and heightened export problems will be issues. The outcome may not be conclusive at all as to the Keflavik base. World tensions will be the major factor there. Yet the issue, in Iceland or elsewhere, of whether American troops are now "necessary" or not challenges the NATO concept and its aims and gives Soviet Russia a new tack for continuing propaganda.

driving that they may become better acquainted with present traffic problems posed by many, many more cars on the roads than there were when many of them learned to drive.

Mrs. Theodore Chapman, federation president, says the national group has suggested four possible undertakings to help older motorists to drive better. The four proposals are: women drivers' forums, drivers' refresher courses, driver testing clinics and traffic court school. The proposals are largely self-explanatory; the greatest emphasis will be placed on refresher courses.

We talk about proper training for younger drivers, for youngsters of grade and high school age, and we have made excellent progress in such training. Hundreds of thousands of high school students have taken driving lessons and have come out good drivers as a result of training under skilled instructors. But many an older person, though he may think himself a good driver, needs a thoroughgoing examination of his driving habits and in many cases their revision.

Four-lane traffic in the same direction, one-way streets, the increasing speed necessary on throughways, new procedures in making turns and a host of later problems have arisen that call for work and practice on the part of motorists not familiar with them now.

A Good Patient

The advantage to the heart patient of following out faithfully the regimen prescribed for him is currently illustrated in President Eisenhower's case. From all accounts the president's cooperation in the program his physicians have for him is excellent, his willingness to follow instructions he knows are for his own good is beyond question. Rules prescribed for him are simple and common sense ones, recommended with the idea of improving health in the days ahead. The present daily program places more stress, apparently, on mild exercise that builds for future strength. In other words, he is a good patient, according to the doctors, and means much in the conquering of any ailment. Mr. Eisenhower's steady determination to lick the disease by faithfully observing health rules should be an inspiration to others who may have an experience similar to this one.

Link Varied Issues With Welfare Week

Welfare Week in Minnesota has an appropriate opening today as a meeting of the Minnesota Welfare Council, its sixty-third annual conference, is under way. St. Paul Hotel is the place for the gathering will, as usual, be a public, tax-supported agency with the heaviest representation. Theirs is the biggest privately supported agency, and church groups, will all be present.

Welfare activity is a broad field. The need is to provide a wide range of general prosperity, from schools and highways to public spending and private agencies. Some of the projects are to be maintained and added to which government is to contribute.

Among expenses usually three percent of the government's private contributions term the "cost" of government. Those private direct expenses is the view of the avoidable. The year © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

FREEZE IN ICELAND

The Iceland parliament has called upon the United States to get its garrison out of that country. The premier was forced out over this issue after a major party had withdrawn from the government coalition in protest against the stationing of American troops in the country. The Communists, who swing an inordinate amount of weight in Iceland, were, of course, in favor of unconditional withdrawal.

The falling temperature in Icelandic-American relations is of interest because Iceland is an ally in the North Atlantic Treaty organization and because the American garrison is in the country by explicit authority of a treaty signed in 1951. None of these obligations, however, seems to impress the Icelanders.

Since 1948 Iceland has received 35 million dollars in foreign aid from the American government. Administration bigwigs who have been testifying in support of a new, enlarged aid appropriation have been unanimous in asserting that there is nothing like dollars to solidify ties and promote mutual military interest. The argument really boils down to a contention that this money is just a retainer to obtain access to overseas military bases.

Iceland shows what there is to that viewpoint. Foreign aid has provoked that universally popular invitation, "Yank, go home."

*Chicago
Tribune
April*

ICELAND AND NATO

The Parliament of Iceland has voted by a majority of 38 to 18 a self-contradictory resolution which has caused concern throughout the Atlantic community. The resolution reaffirms the country's adherence to the North Atlantic alliance, of which it is a founder-member. But it also calls for the withdrawal of the American defense forces, the only defense forces on the island, and for the transfer of the American-built bases to the care and protection of the Icelanders, who are specifically barred from military activity.

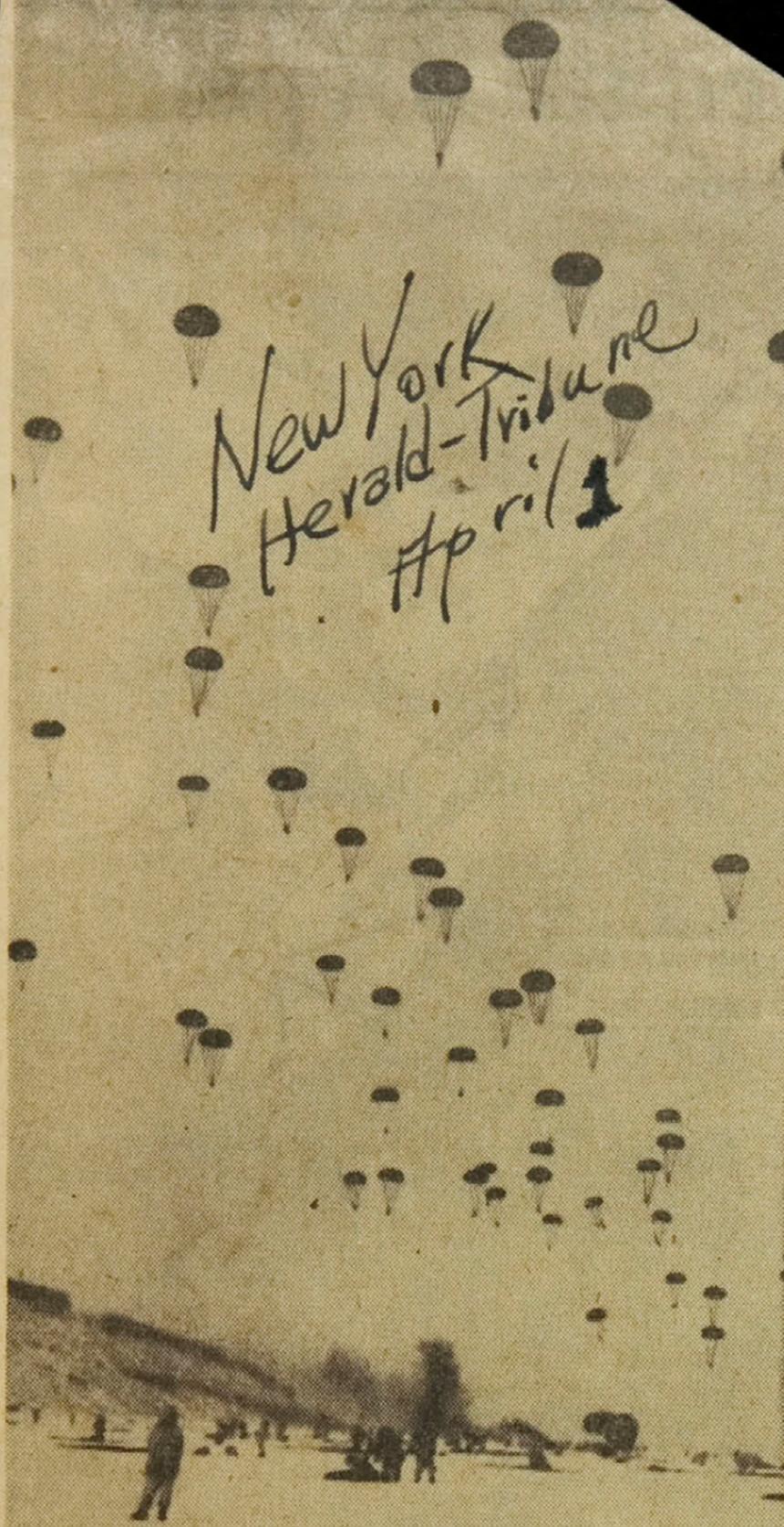
If carried out, this resolution would leave Iceland, which sought American protection from the Nazis during the war and is now a vital air and naval base and an essential radar warning post against a trans-Arctic air attack, without any defense whatsoever. It would thus be open to a surprise seizure that would expose the whole Atlantic world to danger. For that reason there is good hope that the resolution will not be put into effect.

This hope is based on the assumption that the good sense of the Icelanders will reassert itself. Adoption of the resolution seems to be primarily an election maneuver of the Farmer-Progressive party. But the issue looms so large that the election, scheduled for June 24, becomes in effect a plebiscite on whether or not Iceland shall be defended. On that issue the most outspoken opponents of any defense, the Communists, lost 19 per cent of their vote in the election of 1953, compared with 1949.

There is no blinking the fact, however, that for the present the action of the Icelandic Parliament is at least a psychological blow to the North Atlantic alliance. It is also a violation of the obligations Iceland assumed to "maintain and develop its individual and collective capacity to resist armed attack by means of continuous and effective self-help and mutual aid." If Iceland fails to live up to this obligation it would inevitably contribute to the success of the Kremlin policy of political penetration by undermining the free world alliances. That can scarcely be the intent of the Icelandic people.

New York Times, Mar 31

New York
Herald-Tribune
April 1

Herald Tribune—United Press from Defense Department

EXERCISE ARCTIC NIGHT—Paratroopers of the 82d Airborne Division jump near Thule Air Force Base in Greenland to seize an "enemy" stronghold. The importance of Thule has been enhanced in view of Iceland's demand for withdrawal of American troops.

session of the five-power United Nations Subcommittee on Disarmament. Russia presented some revised proposals of its own, and they were noteworthy for their lack of emphasis on banning atomic weapons.

For about ten years Russia has been demanding that the destruction of existing stocks of nuclear weapons should be the first step in armaments reduction. The United States could not go along with that; atomic superiority acted as our shield. The fact that Russia no longer is so anxious for an atomic ban could mean that the Soviet Union believes it now is on a footing of equality with the United States in the nuclear weapons field.

Another indication of possible progress toward East-West agreement was Russia's acceptance—in principle—of President Eisenhower "open skies" proposal. If the idea can be worked out it will mean that Russian observers in planes will keep tabs on what is going on militarily in the United States, and our observers will gaze down on Russia. Russia has looked askance at the proposal, calling it "aerial espionage." The kindlier view which Russia now seems to be adopting was forwarded in detail to Washington for study.

Iceland Is Restive

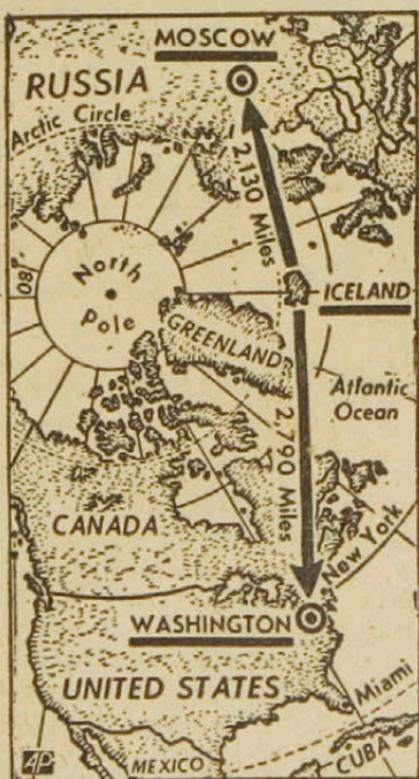
A potential chink in the armor of NATO appeared. Iceland, which was one of the founding members of the North Atlantic Treaty Organization, demanded in a Parliamentary resolution that American troops be withdrawn.

The bleak, volcanic island of Iceland, which is about the size of Kentucky, has no armed forces of its own. To protect it against possible seizure by the Germans in World War II, the British occupied Iceland in 1940 when it was nominally a part of Denmark. Two years later the United States took over the task of protection, but our forces were withdrawn when the war was over.

It was at Iceland's request that American troops again landed

there in 1951 to form part of the chain of NATO defenses. Since then the United States has spent \$150 million building and maintaining the island's defenses. The main item is the airfield at Keflavik and three American-operated radar stations. This is Iceland's contribution to NATO—to act as a strategically situated airfield. Sitting at the Arctic Circle, near the top of the world, the island is about half way between New York and Moscow, and it is a valuable refueling stop for trans-Atlantic planes.

Last week's resolution was a triumph for the Icelandic Communists. They echoed the Khrushchev line: the world atmosphere has changed for the better, so why bother about expensive defenses and burdensome alliances? This is one of the Soviet methods of try-

ing to undermine NATO, and the same song is being sung in Norway and Denmark.

The moderate parties, although voting with the Communists to demand withdrawal of American troops, softened the resolution to include an assertion that Iceland would continue to co-operate with NATO.

U. S. Troops Seen In Iceland For 2 Years

American troop withdrawal from the Keflavik, Iceland, air base may be under discussion for another two years despite a resolution by Iceland's parliament Wednesday asking speedier action.

That prediction was made on a visit to St. Paul late Thursday by Stefan Johann Stefansson, former prime minister of Iceland and for 14 years head of its Social Democratic party.

Mr. Stefansson is a guest of the State department on a tour of this country, which has kept him a Minnesota visitor for nearly two weeks.

American troops returned to the giant airport at Keflavik, 35 miles southwest of Reykjavik, Iceland's capital, in 1951, under a North Atlantic Treaty organization military protection agreement reached when the

Korean war was at its height.

Wednesday's resolution was adopted by a 31 to 18 vote of the Althing, Iceland's 52-member parliament. In effect it stated that Iceland maintain the position it holds jointly with neighboring nations and NATO, of which it is a member, but that there be re-examination now of the 1951 agreement, to the end that Iceland assume custody and maintenance of defense installations, provided, however, that Icelanders undertake no military functions themselves.

Iceland, half Minnesota's size and with only 150,000 population, has no army, navy or air force of its own.

REVOCATION EYED

Should "re-examination" of the agreement fail to produce the results outlined, the resolution further provides that Article VI of the 1951 pact be invoked, calling for revocation through NATO channels. Formal procedure then would involve a six-month period of notice and a year's time for execution, so that, if troops were to be withdrawn through that approach, such action could scarcely come before the next two years, Mr. Stefansson said here.

The Progressive party, with 16 members in parliament, served notice Monday that it will no longer continue in cabinet coalition with the Conservatives, who have 21 seats. That combined cabinet, under the premiership of Olafur Thors, Conservative, will, however, continue functioning over the election campaign period, with parliamentary elections now scheduled for June 24. The parliament also includes at present seven Communists, six Social Democrats, and two members from the National Defense

Joins Thom Realtors

We are pleased to announce that Mr. Kenneth I. MacKnight will become associated with us on April 1st, 1956.

Kenneth I. MacKnight

Mr. MacKnight has a wide experience in the real estate field, having managed the Berrisford Properties for the past 23 years. He is well qualified to give expert advice and assistance in the buying and selling of all types of real estate.

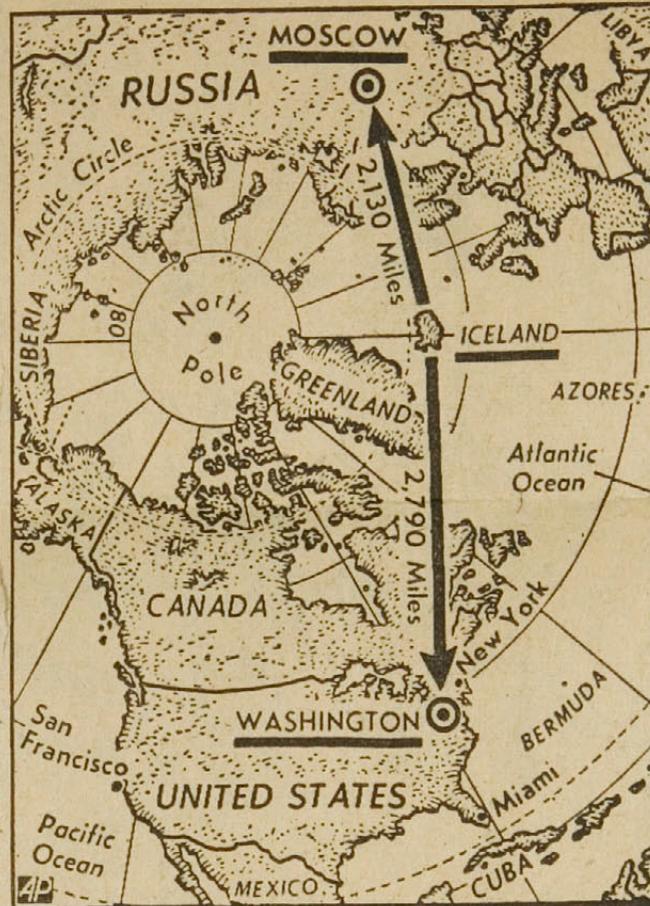
We join Mr. MacKnight in inviting his many personal and client friends to contact him at our offices.

Arthur E. Thom, Realtors

315 New York Building
Capital 2-2768

BLADDER "WEAKNESS" MAKES MANY FEEL OLD

Are you worried and embarrassed by "Bladder Weakness" (Getting Up Nights (too frequent, burning and itching urination) or Strong, Cloudy Urine) due to common Kidney and Bladder Irritations, which sometimes result in Backache, and nervousness? And do such irritations cause tension and loss of sleep so that you feel old, tired and depressed? In such cases, CYSTEX usually gives quick, wonderful, soothing relief through its germ combating action in acid urine, and its analgesic pain relieving value. Over a billion CYSTEX tablets used prove safely and success. Get CYSTEX from druggist today under money-back guarantee for a brighter tomorrow. —Advertisement.

AIR DISTANCES to Moscow and Washington from Iceland, where the native parliament has called on U. S. forces to quit the strategic North Atlantic defense post, are shown above. The Communist-supported parliamentary resolution asks that all NATO forces be pulled out "in view of the altered situation" since the 1951 defense treaty.—AP Wire-photo Map.

11 HOTELS TO OPEN

MEXICO CITY — (AP) — The Mexican Hotel association reports eleven new hotels costing \$9,840,000 will be opened in the capital this year. They will provide about 2,000 new rooms to meet ever increasing tourist requirements.

party, an isolationist group opposing troop presence.

Eighteen Conservative party members voted against the air base resolution Wednesday, with three abstaining, while the unanimous vote of delegations from the other four parties was cast for the proposal. Mr. Stefansson made it clear that, while Communist and National Defense campaigners would make the presence of American troops a major issue between now and election time, economic problems revolving around Iceland's inflationary spiral were certain to be realistic issues as well.

War Loss Claim
Filing Urgent

Ouster Move by Iceland Is 'Mostly Talk'

Reykjavik Sources Say It Is Aimed at Cutting Ground From Under Reds Before Election

By the Associated Press

The Iceland parliament's call for withdrawal of United States troops is not expected to get beyond the talking stage unless the Communists gain enough strength in parliamentary elections June 24 to back demands for further action.

Parliament approved a resolution over Conservative opposition Tuesday calling for the departure of United States troops. They have been stationed on the islands as a North Atlantic Treaty Organization force since 1951.

The demand, which would leave the strategic north Atlantic outpost undefended, sparked concern in Washington and gleeful support in Moscow.

But informed sources in Reykjavik said that it was all part of a political maneuver designed to cut the ground from under the Reds.

Say Relations Not Strained

They said that the Farmers' party and others joined the Communists in supporting the resolution in order to steal thunder from the left. The Reds reportedly hope to gain strength in the parliamentary elections with demands that foreign troops get out.

The idea appeared to be that if the Reds did not score major gains in the election, the go home demand would be allowed to die.

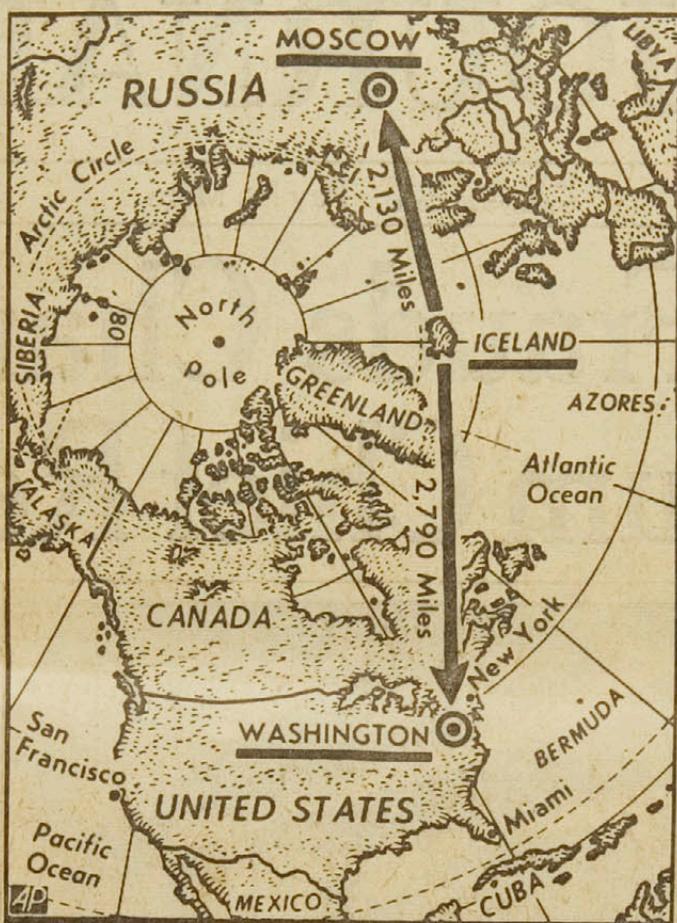
Political circles in Reykjavik contended that the resolution did not stem from strained relations between Icelanders and United States servicemen. They said that harmony prevailed despite Moscow radio claims that the American military aroused Iceland's ire by interfering in internal affairs.

Cite Economic Unrest

Officials in Washington expressed open concern over the resolution which declared that Iceland should man its own defenses. The little country has no armed forces of its own. The United States undertakes to defend it by treaty.

The resolution said that the

Turn to ICELAND, page 2, col. 3

Air distances between Iceland, Washington and Moscow are shown on this map. Iceland's parliament Thursday called on United States forces to quit the country.

that explained the difference between it and the \$1,300,000 reported by Hollister for the first eight months of 1955.

...lls It Nonstrategic

Formosa-P-A spokes- said Friday that any m Formosa that might eled through Hong d China were non- reign office spokes- ect trade existed. list spokesman Formosan ex- ng were non- phor, vege- ke.

ions that ng Hong, e under- e used olony.

Iceland

From page 1, column 1

cold war situation had changed since the 1951 treaty was signed to station NATO forces here. Informed sources in Washington feel that there is a deeper reason, perhaps economic unrest.

Many Icelanders blame the decline in the country's fishing industry on the United States. Fish once accounted for 95% of Iceland's exports. United States purchases, which formerly made up more than 25% of the total, have dropped steadily.

Moscow radio took quick advantage of the issue. It accused American soldiers of tampering with Icelandic elections and forecast that there might be a widening rift in NATO.

ICELAND RED CHIEF IS ECONOMIC BOSS

Vigorous Labor Leadership Has Gained Following Even Among Non-Communists

By FELIX BELAIR Jr.

Special to The New York Times.

REYKJAVIK, Iceland, April 6—The ruler and guiding spirit of Iceland's Communists is a hard-bitten, little old man with a gimlet eye and a wintry smile.

His power over the island's economy has been the envy of every Icelandic Finance Minister in the last twenty years. This is understandable in a Government whose only power of enforcement is public respect for authority.

Brynjolfur Bjarnason rules with an iron hand, and among the lieutenants he has placed at the head of the Communist-controlled unions his word is law.

At a word from Mr. Bjarnason, all commercial transportation stops. If wages or working conditions are at issue, industry and commerce are immobilized because of the following that his vigorous leadership has gained even among workers who never vote Communist in national elections.

The white-haired leader, who is spry for his years, has disdained titles ever since he changed the name of the Communist party, of which he was chairman, to United Socialist party. That was in 1938, when Social Democrats broke their Popular Front with Communists and struck out for themselves.

Now in the middle of his biggest fight—for control of Parliament either through a numerical majority or through a balance of power—Mr. Bjarnason talks of giving up his present seat as a Socialist Deputy and going into retirement. No one has figured out why.

U. S. Air Base at Stake

Much more than the westward orientation and way of life of the 160,000 Icelanders is involved in the parliamentary elections June 24.

Loss of the American air base at Keflavik would be a major blow to the United States Strategic Air Command and the North Atlantic Treaty Organization powers.

The Icelanders do not seem to know this. They could not have been more surprised at the free world's reaction to the recent resolution adopted by their Parliament demanding the withdrawal of all foreign military personnel from the base.

After thirty-eight years of independence and twelve years removed from the Danish crown, Icelanders still look to Norway and Denmark for their cue in foreign affairs. It seems as if the world of logistics and atomic fallout has passed them by. They want to like everybody and are puzzled when the feeling is not mutual.

The vast majority of Icelanders have no idea of withdrawing from NATO. But as operators of two successful overseas airlines, they think they could learn to run the base for NATO as well as the Americans.

With his chief lieutenant, Edvard Sigurdsson, head of the powerful dockworkers' union as an interpreter, Mr. Bjarnason said it was idle to talk about Communist aims in Iceland since there had been neither a Communist part nor members of one for eighteen years.

In his translation, Mr. Sigurdsson added China to the list of countries now enjoying the advantages of socialism. Startled, Mr. Bjarnason chewed off a few words through the side of his mouth as if imitating Edgar Bergen manipulating Charley McCarthy, and shot out his foot in the direction of Mr. Sigurdsson's ankle.

Stalin Issue Mentioned

Mr. Bjarnason was not much interested in current speculation

committee. Mr. Valdemarsson agreed. He replaced the entire top command with seven left-wing Social Democrats and two Communists.

The Labor Federation has been Communist-dominated ever since, despite Mr. Valdemarsson's ouster recently by conservative unionists. They were protesting against his unauthorized alignment of the federation with the Socialists for the election campaign.

In the final upshot, Mr. Bjarnason had driven a wedge between the two wings of the Social Democrats, whose election chances even in coalition with the agrarian Progressives are in the hands of the right wing of labor. The right wing also got the former

Social Democratic chairman to head his leftist coalition.

At the top of this Bjarnason "front," besides Mr. Valdemarsson, are four Social Democrats who walked the plank behind him when the conservative labor group read him out of the party. Here again the Communist boss demonstrated his knack for drawing from labor's center and left while holding his own diehards.

More in the pattern of Mr. Bjarnason's strategy is the battle now well under way between what he likes to call the bourgeois and peasant groups in the wake of the declaration against maintenance of foreign troops in Iceland.

While Mr. Bjarnason remained behind the scenes pulling

the strings controlling his new Icelandic Labor Federation Electoral Alliance, Premier Olafur Thors of the Independence party was attacking the Progressive members of his recently fallen coalition Government.

There would be plenty of time before the elections in which the opposing democratic groups could give each other their worst. They might even forget about Mr. Bjarnason, he reasoned, while his Communist-Socialist-Labor alliance was making hay.

Mainstays of Mr. Bjarnason's strength are the two biggest Icelandic unions, the transport and dockworkers union.

"In those unions there are no shades of opinion," he says. "There is only unanimity."

n the direction of Mr. Sigurðsson's ankle.

Stalin Issue Mentioned

Mr. Bjarnason was not much interested in current speculation by the democratic political groups here that Moscow's degradation of Stalin would lose Socialist votes in the coming elections because potential fellow travelers would be too embarrassed to vote the Communist line.

"The bourgeois and peasant parties are always fighting the elections up and down the Volga River in Russia," said Mr. Bjarnason. "We Socialists prefer always to fight Iceland's battles in Iceland."

Part of the answer to Mr. Bjarnason's success in making his "Socialists" the third largest party in Parliament lies in the fact that Icelanders are not ostracized for their Communist support and beliefs. Even so, many have lately been absenting themselves from weekly luncheons of fraternal and discussion groups.

Only once did the old Communist boss permit high good humor to break through his grim facade.

He almost laughed out loud at the mention of a statement by the ousted leader of the Social Democrats, Hannibal Valdemarsson, who had been picked by Mr. Bjarnason to head the election alliance of so-called Socialists and leftist workers. Mr. Valdemarsson was quoted as having said that, if he encountered any Communists among the coalition leaders, he would win them over to his way of thinking.

Mr. Bjarnason shook his head slowly when asked to share his joke. Whatever the provocation, Mr. Valdemarsson is mentioned by all leaders of the democratic parties as a prime example of the Bjarnason tactic.

Strategy Is Described

It was in November, 1954, during the Labor Federation's convention that Mr. Bjarnason had offered to throw the Communist and radical members to Mr. Valdemarsson's support as chairman of the organization if he would replace the then executive

Shaky Soil

Few will draw dire conclusions from the request of Iceland's parliament that the United States withdraw its troops stationed there. All the same, the demand is a reminder that all American bases abroad necessarily rest on shaky soil which is likely to get shakier as time goes on.

The future of our Moroccan bases, for example, depends no longer on the French but on native nationalists. What that future will be under those circumstances is anybody's guess. The presence of American troops in France itself has never given that country unbounded joy. Pressure against United States bases in Britain has long been evident.

All this is perfectly natural in any case. And the more persuaded people become that there isn't going to be a big war, the greater the strain on their hospitality. The Foreign Minister of Iceland put it simply when he said one of the reasons for requesting American withdrawal is the easing of international tensions since last summer's Geneva conference. The Soviets con-

stantly harp on this theme, of course; one of their ambitions is to dismantle our overseas bases.

And the time may in fact come when the need for these bases will be less. Foreign Minister Gudmundsson said the advent of guided missiles sharply reduces the importance of Iceland as a base. This is somewhat premature, since by all accounts neither we nor the Russians yet have missiles that can reach each other's territory from home bases. But it is true that such missiles when perfected—along with our already existing intercontinental bombers—will increase our independence of foreign bases.

Meantime the dependence of our strategy on foreign bases is not comforting to contemplate. They are the chief justification for our network of military alliances, for our huge outpouring of military aid and even in some cases for economic aid.

We are not suggesting that this whole elaborate and expensive structure is about to come unstuck. But it would be extremely risky to forget the inherent fragility of the foundations.

Iceland Goes Dreamy ✓

The action of the Iceland Parliament in calling for withdrawal of American forces stationed there is principally disturbing as evidence of the growth of wishful thinking about Russian intentions.

Iceland was one of the 12 founding members of NATO in 1949, and American air units and troops were stationed there at Iceland's request in 1951, when there was acute fear of an all-out Russian drive in Europe.

Foreign Minister Gudmundsson's party has made political hay out of calling for withdrawal of "all foreign troops." His principal argument in support of the resolution which Parliament has passed was that "the easing of international tensions following the Geneva summit meeting" makes the American forces unnecessary to Iceland's defense. Also, he said, missile warfare has reduced the importance of the Iceland base to western defense.

Neither argument stands up. Missile warfare is still in the problematical future. Meanwhile, the second Geneva conference showed how little Russian intentions had been changed by the first "summit" meeting.

But any argument sounds good to people who want to believe that danger is past and defenses can be reduced. The problem is one which will give General Gruenther, NATO's military commander, endless trouble in maintaining the West's military strength until there is real proof that peace is assured.

Philadelphia Evening Bulletin
Mar 30

Iceland And NATO

ICELAND'S parliament has passed a resolution calling for the withdrawal of North Atlantic Treaty Organization troops. The debate precipitated a political crisis. Prime Minister Thor resigned as head of the coalition government, which will now carry on as a care-taker administration until the general elections in June.

This strategic island just south of the Arctic circle is one of the founding members of NATO. It professedly wishes to continue to co-operate with NATO, yet it wants to get rid of the U.S. troops who man the present NATO base there. It has no military forces of its own. Yet it wants to replace the Americans with its own Icelandic fighting men.

On the face of it, this is a curiously jumbled argument. It becomes the more so when it postulates that the removal of NATO forces is justified "in view of the altered situation." The "altered situation" is explained as "the relaxation of world tension that followed last year's Geneva 'summit' conference." This must surely come as news to General Gruenther and his NATO colleagues who have been preaching increased vigilance and increased support of NATO.

It is, of course, for the military experts to decide on the degree of importance or vulnerability of an Iceland base. It is well that the next meeting of the NATO council is taking place in May, a month before the Icelandic elections. It will provide an opportunity for a clarification of Iceland's stand as well as to furnish guidance to its electors as to the wisdom of its government's policy.

Montreal Star, Mar. 31